

verder in dit nummer

Marcuscantorij

"Muziek is als een bloem: ze komt alleen tot bloei als ze gekoesterd wordt." Citaat van Karel Demoet, cantor van de Marcuscantorij die een kwart eeuw bestaat. Dit zilveren jubileum wordt gevierd op zondag 2 november. Om 10.00 uur is er een cantatedienst in de Marcuskerk, thuishaven van het koor.

7

Spaanse kerk

Kerk in de Stad besteedt dit leesseizoen in elke editie aandacht aan een migrantenkerk in Utrecht. Na de Koptisch-Orthodoxe Kerk vorige maand is het nu de beurt aan de Spaanstalige gemeente El Encuentro con Dios. Gerard van 't Spijker had een gesprek met pastor Mayra Lopez.

9

In de ban van de man

Hoewel mannen vaak de touwtjes in handen hebben en het hoogste woord voeren, is het 'man-zijn' ook aan verandering onderhevig. De Domkerk sluit op zondag 12 oktober aan bij het thema van Culturele Zondag met het programma: 'De man Jezus en de vrouwen'.

10

Vredeswake

Joden, Christenen en Islamieten in één gebedsdienst. Kan dat wel? Piet Warners vroeg zich dat af, toen hij de Vredeswake bezocht in de Ulmoskee. Het werd een bijzondere ervaring: "Het zegt veel over de inzet van deze gemeenschap in onze stad."

16

Israël omstreden – overpeinzingen bij een zondag

Harry Pals

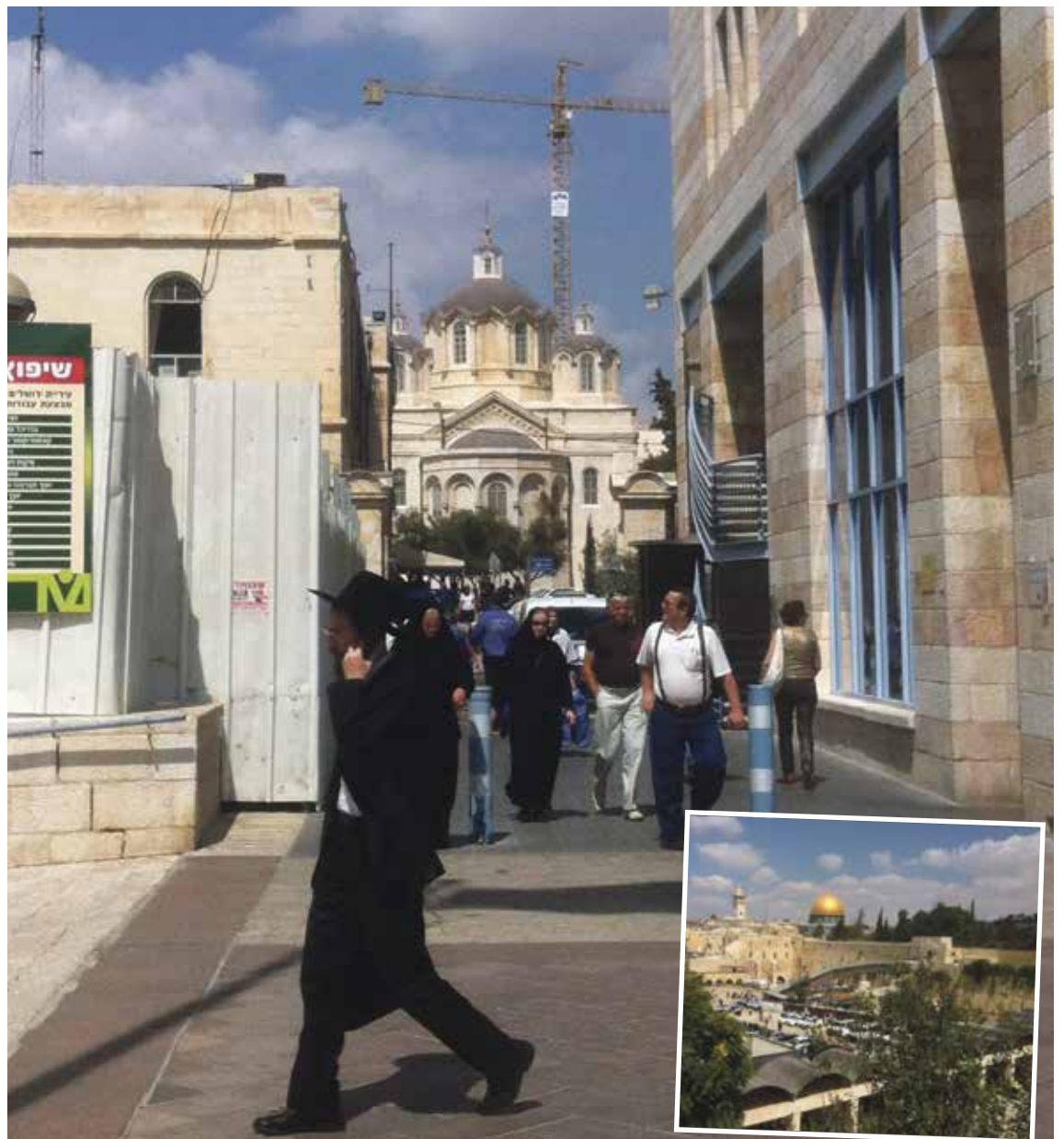
Sinds de Tweede Wereldoorlog bestaat er de goede traditie dat de eerste zondag van oktober 'Israëlzondag' is. Joden vieren dan hun grote na-jaarsfeesten (Nieuwjaar, Grote Verzoendag, Loofhuttenfeest), die hen hernieuwd op Gods spoor brengen. Christenen vieren en overwegen in dezelfde tijd hun blijvende, 'onopgeefbare' band met Israël.

De kerk heeft haar wortels in Israël. En dat is niet alleen een historische band, maar ook een actuele. Want Israël blijft Gods eerstgekozen volk onder de volken, belast met een bijzondere roeping. Die plaats heeft de kerk niet overgenomen. Dat heeft de kerk wel gedacht en ze heeft daarnaar gehandeld. Dat heeft geleid tot christelijk geïnspireerd antisemitisme en jodenvervolg, tot aan de grote vernietiging door de nazi's toe.

De kerk kan nog steeds niet zonder Israël. Het is zaak om dit steeds te vieren en te bedenken. Maar wie de naam 'Israël' laat vallen stuit steeds meer op bedenkingen, op verzet. De harde politiek van de Israëlische regering tegenover de Palestijnen, culminerend in de opeenvolgende vernietigende Gaza-oorlogen, maakt het 'merk' Israël impopulair. Het lijkt mij evident dat Israël in Gaza het oorlogsrecht met voeten getreden heeft door de dood van burgers op de koop toe te nemen. En dat Israël met de nederzettingenpolitiek de Palestijnen steeds meer hun plaats ontnemt en een vreedzame oplossing hoe dan ook blokkeert.

Onrecht

Mijn zoon heeft een jaar in Israël gewoond – en in de Palestijnse

* Straatbeeld in Israëls hoofdstad Jeruzalem. Inzet: Klaagmuur met daar achter de Al Aqsa-moskee op het Tempelplein (foto's Peter van der Ros).

gebieden, zoals hij er altijd aan toevoegt. Hij heeft het onrecht de Palestijnen aangedaan ontdekt. Daar had ik al wel oog voor. Maar door hem heb ik gezien hoe diep het onrecht reikt. Na de oorlog kwamen de Joden bepaald niet

in een leeg land: generaties herwoonden daar al Palestijnse boeren. Die zijn onbarmhartig en onrechtmatig massaal van hun grond en huizen verdreven. Dat had zo nooit mogen gebeuren. Joden hadden een plaats naast

de Palestijnen moeten zoeken. Christenen in Nederland hebben hier in de jaren na de oorlog de ogen voor gesloten.

Zie verder pagina 3:
Israël - volk, land en staat

Anneke de Klerk

3 september 2014 was het 25 jaar geleden dat ds Toos Wolters werd bevestigd in het ambt van predikant. Bij dit zilveren ambtsjubileum wordt stilgestaan in het Johannescentrum op zaterdag 4 oktober met een symposium en zondag 5 oktober met een viering.

Het symposium met als titel: 'Op weg naar een nieuwe beleving van God' begint zaterdag

Ds Toos Wolters 25 jaar predikant

4 oktober om 14.00 uur. Medewerking aan dit symposium wordt verleend door: ds Corine Beeuwkes-van Ede, predikant van de Protestantse Gemeente Helmond; ds Netty de Jong-Dorland, predikant van de Domkerk gemeente te Utrecht; ds Harry Pals, predikant van de EUG, de Oek-

umenische Studentengemeente te Utrecht en door prof.dr. Wouter Slob, hoogleraar filosofie en godsdienstwetenschappen Rijksuniversiteit Groningen. Na het symposium is er vanaf 16.00 uur gelegenheid om na te praten met een hapje en een drankje. Om 17.00 uur begint

een aantal workshops, waaronder zingen, kunst, poëzie, bloemschikken, creatief bezig zijn en vanzelfsprekend iets voor de kinderen. Adres: Johannescentrum, Moezeldreef 400, 3561 GD Utrecht. Een interview met ds Wolters staat op pagina 4.

Ds Marian van Giezen

Dezer dagen is het tien jaar geleden dat onze Protestantse Kerk in Nederland is ontstaan, na een lang en moeizaam fusieproces. Een proces dat nog steeds doorgaat. Tijdens een bijeenkomst met collega's merkte iemand op dat hij er verbaasd over was dat het hem zo weinig deed, dit jubileum. Hij kon er niet echt warm voor lopen; voor de hele PKN eigenlijk niet zo.

Een aantal andere collega's herkende dat gevoel wel. Het lijkt wel of we na 2004 achterover zijn gaan zitten, uitrusten van wat tot stand gebracht is. Maar dan mischien zonder de vaststelling 'dat het goed is'.

Want de PKN is en blijft vooralsnog een samenstelling van heel

verschillende achtergronden, die zich niet zomaar, door een paar handtekeningen, tot een hecht geheel laten smeden. Destijds, in de aanloop naar de fusie en ook in de eerste jaren daarna, was ik nog geen lid van de PKN of van één van de bloedgroepen daarvan.

Katholiek

Ik was toen zelf nog lid van de katholieke kerk. Maar ik voelde me al wel zeer verbonden met de protestantse kerken. Ik kende voldoende mensen vanuit de verschillende bloedgroepen om te kunnen inschatten dat de kerkculturen zeer verschillend waren. Het zou niet meevallen om dat allemaal op één lijn te krijgen.... En dat klopte, en klopt nog steeds, met vaak binnenkerkelijk gesteggel tot gevolg; geen inspirerend

visitekaartje. Maar je kunt er ook anders naar kijken.

Oecumene

Tijdens mijn studietijd probeerden we met het oecumenisch theologisch studentengezelschap waar ik lid van was, of we gezamenlijk de Maaltijd des Heren zouden kunnen vieren. En steeds in de vele discussies die we daarover voerden, dook het onderscheid op tussen 'omdat' en 'opdat'. Je kunt samen de Maaltijd vieren omdat je een bepaalde onderlinge eenheid van overtuiging ervaart; of opdat je die eenheid gaat ervaren.

U snapt het al: sommigen legden vooral de nadruk op het ene argument, anderen juist op het andere. Maar we bleven wél met elkaar in gesprek, in respect voor elkaars

MEDITATIEF MOMENT

zienswijze en geloofsovertuiging. Misschien kunnen we ook op deze verschillende manieren naar onze Protestantse Kerk kijken: we vormen één kerkorganisatie, omdat we al zover naar elkaar toe gegroeid zijn dat dat kan; maar tegelijk hebben we die organisatie, opdat we steeds meer naar elkaar toe mogen groeien. Je leert elkaar pas echt goed kennen als je samen in één huis woont, tenslotte. Moge Psalm 133 ons dan tot een 'omdat én opdat' zijn: *Hoe goed is het, hoe heerlijk als broeders en zusters bijeen te wonen!*

Wolkverhalen

Er wonen werelden in de wolken – om die te zien moet je oog in een andere stand even de knop om en je ziet kastelen een prins op het paard Roodkapje en de wolf de wonderde wereld van weleer, verhalen verrassend geschreven in de wolken –

ik zit in de trein en kijk om mij heen laptops, smartphones smartphones, laptops –

lieve wolken ach helaas niemand leest meer jullie verhalen sorry niemand kijkt –

Oeke Kruythof

Een droom van vrede

Als in een winterlandschap eensklaps een zonovergoten deken de aarde omhelst heb ik het gevoeld hoe het zou kunnen zijn een nieuw begin opstaan als een sneeuwklompje lengende dagen licht over de bedreigde aarde een droom van vrede

ik heb het gezien een zon die blijft schijnen een witte duif die opvliegt en de aarde die zich omdraait

Eddy Lie

Herfstverlangen

Moe van luidruchtig zomerse hardheid bonkt het achter mijn ogen die verlangen naar mist, vallende bladeren, stilte. Gedachten vloeien als een doorgelopen aquarel in mijn verhitte brein. Pas als de koelte daar is vind ik mijzelf terug.

Fredy Schild

OUDERDOM

Verzonken voetstap In het zand terugkerende dromen die wonen onder een huid van craquelé ouderdom draagt berusting mee In een boodschappentas die eens gevuld met leven was

Cobie Ruijgrok

Omdat – opdat

Het uitroepen van het Koninkrijk

Wybrand Ganzevoort

Ja, 'het koninkrijk Gods is nabijgekomen' - dat is de kernboodschap van Jezus. Nee, deze boodschap is niet uniek.

Michael Kogan, een orthodoxe Jood, zegt in zijn boek *Opening the Covenant*: "Het thema van het Koninkschap Gods is een essentieel deel van het geloof van het oude Israël en van het latere Jodendom. Soms werd er historisch en concreet over gesproken, bijvoorbeeld in de tijd van de koningen of van de Makkabeeën; soms mythischer, niet zo politiek, alsof het Koninkrijk meer voor de eindtijd is, zoals dat gebeurde in de tijd van ballingschap en diaspora, toen Israël helemaal geen politieke macht had.

Wetten

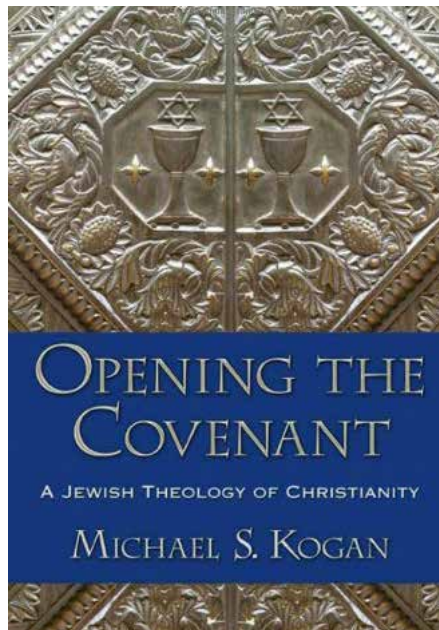
Maar Israël heeft zichzelf altijd gezien als levend in Gods Konink-

rijk. Dat is namelijk wat het inhoudt Jood te zijn: je staat onder Gods wetten, Gods bestuur, Gods woord. De Farizeeën zagen de Sabbat als het Koninkrijk Gods in de tijd, en het volk Israël als Gods Koninkrijk in de ruimte. In de toekomst zou dat nog veel heerlijker tot uiting komen.

Het thema van God als koning van Israël, koning van de wereld werd het brandpunt van de liturgie van Rosj Hasjana (Joods Nieuwjaar, vorige week begon het jaar 5775). Dan worden vele teksten gereciteerd uit Tora en Profeten en Psalmen, waarin 'God is Koning' wordt uitgeroepen. Niet alleen God die Koning was omdat Hij in het begin geschapen heeft. Ook niet alleen God die Koning zal zijn, omdat Hij aan het einde der tijden zal overwinnen. Maar: God is Koning nu, nu wij Hem uitroepen, bij de klank van de sjofar.

Zegen

Want God is Koning waar Hij er-

kend wordt, en Israël heeft Hem aan de Zee (Exodus 15:18) en op Sinai erkend, Hem als Heer en Koning aanvaard. Nog steeds iedere

dag is het een centraal element in het gebed. Nog dagelijks zegt de vrome Jood vele malen: "Gezegend Gij, Eeuwige onze God, koning van het heelal".

Kogan sluit af met: "Onze beide tradities, de joodse en de christelijke, hebben veel aan de wereld te bieden. Toch zijn beide beperkt en onvolledig. Wij zijn eindige dienaren van de Oneindige, die ons in zijn genade heeft geroepen het Koninkrijk te bouwen, een koninkrijk dat al aanwezig is in het volk Israël, Joodse wortel en christelijke tak, maar ook een koninkrijk dat in zijn volheid nog moet komen. Laten wij samenwerken aan de verwelkoming daarvan."

Auteur is lid van de provinciale Werkgroep Kerk en Israël Utrecht

In Memoriam ds R. Valkhoff (1926-2014)

Frans Rozemond

Op 6 september overleed in Bilthoven ds R. Valkhoff. Vanaf 1969 was hij twintig jaar predikant op Kanaleneiland (Triumfatorkerk), behorend tot de toenmalige Gereformeerde Kerk van Utrecht-West. Hij mocht de leeftijd van ruim 87 jaar bereiken.

Reinhard Valkhoff werd op 5 december 1926 geboren in Amsterdam, waar hij theologie studeerde aan de Vrije Universiteit. Achtereenvolgens was hij predikant in Nieuwolda (6 januari 1952), Nijmegen (4 september 1955) en in Utrecht-West vanaf 9 november 1969 tot aan zijn emeritaat op 1 november 1989. Daarna woonde ds Valkhoff nog vele jaren in Oog en Al, maar in 2009 verhuisde hij naar verpleeghuis De Biltse Hof te Bilthoven, waar hij ook is overleden.

Tijdens de crematieplechtigheid op 11 september in uitvaartcentrum Noorderveld te Nieuwegein was ook een aantal gemeen-

tedelen aanwezig. De bijeenkomst werd geleid door Jeanette Verwoert, geestelijk verzorgster van De Biltse Hof. Er klonken troostvolle gedeelten uit de preken van

ds Valkhoff. Ook het hierna volgende slot uit zijn afscheidsprek over 'Sterven bij het leven', gehouden in de Triumfatorkerk op 8 oktober 1989: "De vraag is na-

tuurlijk: als je aan het eind bent - letterlijk uitgeteld, wat houd je dan over?

De één zal zeggen: 'Meezelf, maar – een beetje gelouterd, iets meer mens geworden dan voorheen'. Een ander: 'Gods liefde, als de grootste schat'.

Een derde: 'De vreugde van het eeuwige leven'. Nog iemand: 'Het uitzicht op het komende Vrederijk, die nieuwe wereld waarvoor Christus de eerste steen heeft gelegd'. Ieder vormt zich daar een eigen voorstelling van en dat is goed. Maar ook in die laatste ogenblikken kan verlies tot winst worden. Je hebt je bewust voorbereid op het einde, je bent naar de dood toegesloegen, want: je bent al vele malen gestorven. Al was de strijd zwaar – nu zie je uit naar de grote rust.

Als een gerijpt mens neem je afscheid, dankbaar leg je je leven terug in de handen van de Schepper: God, het was genoeg!"

Vespers in Zuidoost

Op zondag 5 oktober is er om 17.00 uur een vesper in de Nicolaïkerk. Voorganger is ds. Dirk Neven. De Vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg werkt mee en Berry van Berkum is de organist. De cantorij zingt: 'Let thy merciful ears, o Lord' van Thomas Mudd (1560-c.1632), Psalm 111 en het Magnificat van Adrian Batten (1591-1637). Het thema is Wijsheid en Kennis. We volgen de doorgaande lezing van de brief aan de Kolossenzen, die Marcuskerk, Wilhelminkerk en Nicolaïkerk gezamenlijk doen in de vespers op de eerste en derde zondag van de maand. De schitterende brief van Paulus aan de gemeente van Kolosse is tamelijk mystiek, met zijn nadruk op de 'kosmische' Christus, en krijgt (Kolossenzen 1: 24-2: 3) in deze vesper antwoord van Psalm 111: 'Halleluja! Ik wil de Heer loven met heel mijn hart!'

Op zondag 19 oktober is er weer een vesper in de Marcuskerk. Voorganger is ds. Marian van Giezen. Het thema voor deze vesper is: 'Dwaalleer en Waarheid'. We lezen Kolossenzen 2: 6-15. In het psalmenged zingen en lezen we psalm 96. Tijdens de vesper speelt Karel Demoet muziek uit het beroemde Wohltemperierte Klavier van J.S. Bach (1685-1750) op de historische vleugel in de Marcuskerk. De vesper begint om 17.00 uur.

Concerten in Domkerk op Zaterdagmiddag

Op 4 oktober is in de Domkerk in het kader van de reeks Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk een Dierendag-concert, speciaal voor kinderen. Beroepsverteller Rom Molemaker laat de muziek vergezeld gaan van een paar spannende verhalen. Het concert op zaterdag 11 oktober wordt gegeven door het koor van de Domcantorij, onder leiding van Remco de Graas. Het koor van de Domcantorij zingt die middag de Engelse Evensong III, van de componisten William Mathias (1934-1992), Benjamin Britten (1913-1976) en Barry Rose (geboren 1934). Op zaterdag 18 oktober spelen Judith Verona Martín op viool en Jan Hage op clavecimbel vioolsonates van Johann Sebastian Bach. Op 25 oktober zijn de Cantores Martini weer aan de beurt in het concert op de zaterdagmiddag in de Domkerk. Zij zingen de Evensong IV, van de componisten William Mundy, William Byrd en Thomas Tomkins.

Toegang tot de concerten is gratis, wel is er een collecte na afloop waarbij de organisatie rekent op een bijdrage van minimal vijf euro per luisteraar. Zaterdagmiddagmuziek Domkerk is mede mogelijk dankzij financiële steun van de burgerlijke gemeente Utrecht en een bankinstelling. Meer informatie staat op de website www.zaterdagmiddagmuziek.nl.

Israël - volk, land en staat

(vervolg van voorpagina)

Kritiek op de politiek van de staat Israël is dus alleszins op haar plaats. Toch kan die kritiek bij christenen de verbondenheid met Israël niet wegnemen. Maar ingewikkeld is het wel. Want 'Israël' staat niet alleen voor een godsdienst of een volk. De (meeste) Joden beleven zelf door de eeuwen heen een 'onopgeefbare'(!) verbondenheid met het stukje land daar tussen Egypte en Syrië, en sinds 1948 met de staat die daar gevestigd is. Voor hen zijn volk, land en staat onscheidbaar.

Dat zelfverstaan kunnen we als christenen niet zomaar negeren. Maar met de kennis van nu vind ik het wel moeilijker geworden om die drie aspecten bij elkaar te houden.

Kritiek op Israël?

Ik draag de schuld van de kerk aan de eeuwenlange vervolging van Joden met mij mee – als kerklid, als voorganger in die kerk. Daarom ben ik altijd terughoudend geweest met kritiek op Israël. Er was ook discussie genoeg binnen Israël zelf. Maar nu? Wat doe ik met mijn verdiepte overtuiging dat onze Palestijnse zusters en broeders ook pleitbezorgers nodig hebben bij de westerse regeringen? Die weigeren Israël echt aan te pakken. Dus is kritiek nodig op de heilloze politiek van de Israëlische regering, die een twee-staten-op-

* Een jonge Tora-klas repeteert de gezangen voor de feestdagen bij de Kotel (Klaagmuur). Het joodse nieuwjaar (Rosh haShana, tweedaags feest) werd medio vorige week gevierd.

lossing allang onmogelijk gemaakt heeft. Tegelijk is inzet voor een plaats waar Joden en Palestijnen elkaar echt kunnen ontmoeten en ontdekken (zoals Nes Ammim) ook een taak van de kerk. Een aantal weken geleden liep ik mee in een demonstratie tegen het optreden van Israël in Gaza. Ik had aarzelingen. Was het niet te eenzijdig? Zou het niet gepaard gaan met antisemitische leuzen? Waarom de focus op Israël? Toch vond ik dat ik er moest zijn, om te

pleiten voor vrede, voor een kans op een levensvatbare economie in Gaza. Ik heb me aangemeld bij de ordedienst, om uitwassen te voorkomen. Toen er iets tegen 'de Joden' geschreeuwd werd, heb ik met kracht aangegeven: het gaat niet tegen Joden, het gaat tegen de politiek van de staat Israël – van deze staat nu.

Blijvend verbonden

Hoe geven wij als kerken en christenen onze blijvende ver-

bondenheid met Israël in deze omstandigheden gestalte?

Dat is allereerst een opdracht 'naar binnen', door elke zondag 'Israëlzondag' te laten zijn. Elke zondagmorgen ligt de bijbel in het midden, en die is 'Israëlitisch' gekleurd, in taal en spreekwijze. Dat geldt voor de verhalen van het Eerste (nooit verouderde) Testament. Maar ook voor de verhalen over Jezus en de brieven van zijn apostelen: ze zijn alleen verstaanbaar als variaties en uitbreidingen van de eerste (en grootste) helft van de bijbel.

In de synagoge is nog steeds het milieu te vinden waarin Jezus opgetreden is: Israël was en is zijn thuis, meer dan onze kerken! Dat besef brengt ons al 'naar buiten', naar de ontmoeting met het levende Jodendom, voorzover dat er nog is. Laten we daar dus zuinig op zijn.

Dat betekent dus ook krachtig verzet tegen het gif van het antisemitisme. Ook daarbij is het op gang brengen van een dialoog van belang. Niet-joden vertellen van de geschiedenis van jodenvervolging in Europa, Joden vertellen van de pijn die het lijden van Palestijnen moslims en christenen uit het Midden-Oosten bezorgt. Zonder pretenties naar twee kanten partijdig zijn – onmogelijk om dat goed te doen, toch heel nodig.

Dit jaar valt de Israel-zondag op 5 oktober. Het thema is 'Zoeken naar erkenning'. Materiaal voor deze zondag is te vinden op www.pkn.nl/kerkenisrael.

Luther en de Joden

Ds. Catrien van Opstal

Een jaar of drie geleden kreeg ik na de zomer een mail van een uiterst verontwaardigde meneer uit Amersfoort: hoe kon ik Luthers zijn?! Hij was in de vakantie in Noorwegen geweest en had daar op de een of andere manier vernomen wat Luthers uitspraken over de Joden waren geweest in het geschrift 'Von der Juden und ihren Lügen' uit 1543. Hoe kon ik...? Hij was werkelijk ontzet. Ja, dat was ik ook toen ik die tekst las en ben het nog steeds als ik die lees. In de interkerkelijke groep voor Lutheronderzoek, waar ik (bescheiden) aan meedoe, lezen we op het ogenblik deze teksten opnieuw.

Ik kon de meneer uit Amersfoort terugmailen dat ik mij totaal niet kon vinden in welke van deze uitspraken dan ook en dat ook de Lutherse Wereld Federatie daar afstand van heeft genomen. In ons land en ook in internationaal verband heeft professor J.P. Boendermaker, hoogleraar Lutherana van 1969 tot 1990, veel aandacht gevraagd voor het onderwerp Luther en de Joden en voor het Oude Testament en een nieuwe koers bepleit en ingezet. Vanuit Duitsland kwamen mensen in Nederland theologie studeren bij hem, juist hierom. Dat wij als lutherse gemeente participeren in het Utrechts Beraad Kerk & Israël heeft duidelijk zijn achtergrond. Aan de meneer heb ik trouwens ook nog geschreven dat

andere inzichten van Luther voor mij heel bevrijdend waren geweest.

Het was appeltje/eitje voor het Hitlerregime om Luther aan te halen als getuige voor hun politiek ten opzichte van hun Joodse medemensen. In het geschrift uit 1543 vraagt Luther de overheden om "synagoges te verbranden, talmoedische boeken te verwijderen, Joden uit hun gebied te verdrijven". Hij heeft, zeg ik er toch ook maar bij, niet opgeroepen hen te vermoorden. Wat dat betreft kon Hitler zich niet op Luther beroepen. Het advies van Luther aan de overheden is naar mijn weten ook nergens des tijds (1543) opgevolgd. Er kwam wel al meteen kritiek van mede-Reformatoren op zijn geschrift. Ook in zijn tijd werd hij dus al weersproken.

Luther als monnik en als mens 'brak' op het punt van de goede werken. Dat betekende voor hem onberispelijk leven, maar ook kastijding, vasten enzovoorts. Maar God valt niet te verdienen. (Nog steeds zeggen mensen: dat heb ik toch niet verdiend? En inderdaad, wij verdienen niets). Het doorslaggevende en bevrijdende woord was voor hem: niet ik moet me naar God toe opwerken, God is naar mij, arm mens, toegekomen. Jezus Christus is Gods goede werk aan mij. Zijn hele werk is doortrokken van dit Evangelie. Daarom fulmineerde hij tegen de Rooms-Katholieke kerk. En daarom zag hij ook het Jodendom als vijandig aan het Evangelie: zijn zij niet steeds bezig met de Wet en denken zo bij

God uit te komen? Hij verwijt hun dus zogenaamde 'werkheiligheid'. De waarde en heiligheid die het houden van de Thora voor Joodse gelovigen heeft, ontging hem dus totaal. Dat is überhaupt voor Christenen een inzicht dat pas in de vorige eeuw, na de WOII begon te dagen... Daarbij kwam dat Luther geloofde dat het einde der tijden naderde. Daarom nam hij - ook in strijdschriften over andere onderwerpen - des te feller het woord. Het uur U naderde, waarbij alles op het scherpst van de snede kwam te staan. Hij moest zich te weet stellen tegen wat hij als het kwade zag, de ontkenning van het Evangelie.

In 1523 had Luther een heel andere toon aangeslagen. Toen schreef hij "Dass Jesus Christus ein geborener Jude sei". Het is een reactie op de aantijging aan zijn adres dat hij gezegd zou hebben dat Maria geen maagd was. Bovendien zou hij ook een nieuwe ketterij (!) geuit hebben, namelijk dat Christus van Abrahams zaad is. (Ik heb het zelf ook meegemaakt - in hervormde setting was dat - dat iemand helemaal verbaasd was toen ter sprake kwam dat Jezus een Joodse man was). Hij neemt de pen op om uit de Schrift de redenen te laten zien die hem ertoe gebracht hebben te geloven dat Christus een Jood is, geboren uit een maagd, om zo misschien enige Joden tot het Christendom te brengen. Een paar citaten. "Onze dwazen, die pausen, bisschoppen, monniken, die grove ezelskoppen

LUTHERS GELUID

zijn met de Joden zo omgegaan dat, wie een goede christen is, op het ogenblik liever een Jood zou willen worden (...). Zij hebben met de Joden gedaan als of het honden waren." En: "Bovendien: hoe hoog wij ook van onszelf opgeven, wij zijn en blijven toch heidenen, maar de Joden zijn van Christus' vlees en bloed: wij zijn zwagers en vreemdelingen, zij zijn verwanten van hem, neven en broeders van de Heer. Daarom: als men zich op vlees en bloed wil beroemen, dan horen de Joden meer bij Christus dan wij." Dit zijn voor die tijd en ook voor de eeuwen na Luther ongekende uitspraken! Was hij daar maar bij gebleven... 1543 kunnen we nooit vergeten. Israëlzondag, 5 oktober, goed om bij stil te staan.

TOOS WOLTERS VIERT ZILVEREN AMBTSJUBILEUM

Op weg naar een nieuwe beleving van God

Kees Wijnen

Deze maand is Toos Wolters, de gemeentepastor van de Johannescentrum-gemeente, 25 jaar dominee. Reden genoeg om haar te vragen welke rol theologie, godsdienst en geloof in haar leven spelen.

Al heel vroeg wist Toos Wolters het zeker: als ze later zou gaan studeren moest het theologie worden. "Dat heeft te maken met ervaringen in mijn kindertijd: samen met vader naar de middagdienst – moeder vond eenmaal naar de kerk gaan genoeg – , dat gevoel van verbondenheid, het samen zingen. Ik voelde me daar thuis. Dat is een herinnering die me bijblijft." Toch werd het in eerste instantie iets anders: geschiedenis. Maar na een half jaar was het heel duidelijk: "Voor mij is er maar één ding weggelegd en dat is theologie studeren." Komend uit een gereformeerd nest zou het in de rede gelegen hebben naar de toenmalige Theologische Hogeschool in Kampen af te reizen, maar het werd Groningen. "Ik moest me voordat ik aan de theologiestudie kon beginnen eerst nog Grieks en Latijn eigen maken. In Kampen duurde die opleiding twee jaar, in Groningen één jaar. En dus ging ik naar Groningen. Nog steeds vind ik dat een heel gelukkige samenloop van omstandigheden. De open sfeer aan die universiteit, waar theologie als wetenschap werd beoefend, sprak me aan."

Het Geheim

Niet dat Toos toen al wist dat ze dominee wilde worden. "Dat was niet de reden dat ik theologie ging studeren. Allereerst wilde ik meer weten, dichter bij het Geheim komen. Waarom word ik door die God en alles wat daarmee samenhangt geraakt, waar gaat dat over? We begonnen in Groningen met filosofie, bij uitstek een vak dat

"Dat in het leven staan van jonge mensen, ja dat mis ik nu wel een beetje"

je leert om vragen te stellen. Dat was ook de manier waarop we omgingen met de theologische vakken: vragen stellen, nieuwsgierig zijn, niet uitgaan van vaste zekerheden. De pastorie was in die tijd nog een eind weg." Maar die pastorie kwam wel dichterbij. Heel veel andere beroepsmogelijkheden voor een theologiestudent waren er in die tijd niet. "En dus ging ik naar Kampen om daar mijn opleiding af te ronden".

Eind jaren 80 van de vorige eeuw werd het kerkbezoek al minder, maar, zo werd in sommige kerkelijke kringen nog gedacht, als je maar een goede dominee had, zou dat bezoek wel weer aantrekken. "Zelf dacht je dat de tijd rijp was om met elkaar in gesprek te gaan over wezenlijke dingen: wat is 'ge-

* Ds Toos Wolters, 25 jaar predikant.

loven' nu eigenlijk, wat beleef je eraan? Wel, dat viel niet echt mee. Je kwam terecht in allerlei kerkelijke vragen en twistpuntjes, zoals samen-op-weg en kinderen aan het avondmaal. En dat was voor iemand die toch wel een beetje idealistisch was, op z'n zachtst gezegd een tegenvaller. Maar er was ook een andere kant: ik vond het heel erg leuk en inspirerend om belijdeniscatechisatie te geven aan jonge mensen van 17, 18 jaar. Hen helpen te ontdekken dat geloven heel dichtbij is, dat het daarin om henzelf gaat, dat ze hun eigen blik op Bijbelverhalen mogen hebben. Dat vond ik een feest. Dat in het leven staan van jonge mensen, ja dat mis ik nu wel een beetje."

Geloven nu

Geloof is aan verandering onderhevig. Godsbeelden komen, maar gaan ook weer. God als Vader hoog in de hemel, die de hele wereld in zijn hand houdt, is voor velen weg. Wat blijft er in deze tijd over? Er valt een korte stilte. "Ik neig ernaar om dan te zeggen: 'Geest'. De Geest blijft over. Ik begin me steeds meer af te vragen of we met al onze discussies over wie of wat 'god' is niet vastgelopen zijn in een eindeloos zoeken naar een antwoord op dit soort vragen, terwijl we eigenlijk geen verbinding meer hebben met de beweging die als het ware door de hele bijbel heen waait. De kerk leeft tenslotte vanuit het Pinksterfeest, daar werd het waaien van de Geest, die mensen in vuur en vlam zet, manifest. Hebben we in onze theologie niet eindeloos achteruit gekeken? Natuurlijk moet je staan op de fundamenteën waar je uit voort komt,

maar is God niet veel beweeglijker, veel ongrijpbaarder? Als we nu eens zouden zeggen dat God onkenbaar is en we ons daar niet meer zo mee zouden bezig houden maar ons in plaats daarvan laten meenemen door wat ons echt raakt? Wat drijft je nu in het leven, wat is de bron waaruit je put, wat inspireert je? Gods geest waait. Ook over de muren van de kerk heen. En in die kerkmuren zou ik graag gaatjes willen prikken. Ik ben dus op zoek naar een 'theologie van de Geest'." Dat kon wel eens een andere taal vereisen, ook de bijbeltaal is niet voor iedereen te begrijpen. "Ik wil wel vasthouden aan de bijbel. Dat is wat de christelijke traditie te bieden heeft. De bijbel staat vol verhalen waaraan mensen zich kunnen spiegelen, maar ze moeten wel op de een of andere manier hertaald worden, moeten naast andere, ook niet religieuze teksten gelegd worden. Zo ongeveer." En dan: "Dat is een grote

uit 'De inleiding tot de psychosynthese'. Gelukkig vertelt Toos daarna in eigen woorden de kern van wat een psychosyntheticus doet: "Het gaat niet om het ont-rakelen van allerlei psychische problematiek, maar om het samen zoeken naar antwoorden op existentiële vragen als: wie ben ik, waar gaat het in mijn leven eigenlijk ten diepste om en waar wil ik naar toe? Die vragen kunnen gaan leven op momenten waarop het iemand heel goed gaat. Je hebt een goede baan, een huis, een partner, een gelukkig gezinsleven. En dan toch die vraag: Is dit het nu? Maar ook als het slecht gaat, als je wat je lief had kwijt geraakt bent. Onder de oppervlakte van woorden en gedragingen van mensen gaan vaak allerlei diepere, meestal onbewuste lagen schuil. Psychosynthese wil helpen die lagen aan het licht te brengen om vandaar uit een nieuwe begaanbare weg te openen. Vanaf het begin dat ik op de kansel stond heb ik

"Laatst werd me per mail een liedje van Daniël Lohues toegestuurd: 'Nie' alle dwalers bennen verdwaald'. Zo'n liedje geeft me troost"

uitdaging en een zoektocht langs soms ongebaande wegen. Dat is niet altijd gemakkelijk. Laatst werd me per mail een liedje van Daniël Lohues toegestuurd: 'Nie' alle dwalers bennen verdwaald'. Zo'n liedje geeft me troost."

Psychosynthese

Naast predikant is Toos Wolters ook psychosyntheticus: "Psychosynthese is een combinatie van psychologie en spiritualiteit." En dan volgt een lange zin, geciteerd

altijd gezegd dat het Gods bedoeling is dat je in je leven uiteindelijk die mens wordt die je ten diepste al bent. Zo heb ik dat altijd gezien. Maar om daar te komen moet je vaak een lange weg gaan. Psychosynthese en geloof, elk met een eigen invalshoek, bepalen mijn visie op het pastoraat: met mensen het gesprek aangaan, met hen op weg gaan om hen te laten worden wie ze in wezen al zijn: evenbeeld van God, zoals in het scheppingsverhaal zo mooi wordt gezegd."

Avondzangen in Engelse kerk

George Dyson is de componist die tijdens Choral Evensong op 12 oktober in de Engelse kerk van Utrecht centraal staat als het koor van Holy Trinity Anglican Church zijn avondzangen in de toonsoort F zingt. Dyson werd in het voorjaar van 1883 geboren in Yorkshire, in het noorden van Engeland. Tijdens zijn opleiding aan het conservatorium kreeg hij in 1905 een beurs die hem in de gelegenheid stelde om in Duitsland en Italië te studeren. Aan het begin van de eerste wereldoorlog meldde hij zich bij de infanterie. Na een ongeluk, met een lange herstelperiode thuis, kreeg hij een aanstelling bij de muziekkorpsen van de Royal Air Force.

Na terugkeer in de burgermaatschappij werd hij leraar op het Wellington College in midden Engeland. Hier ontmoette Dyson velen die de loopgraven van WO I hadden overleefd. Zijn carrière bracht hem naar Rugby en Winchester voordat hij tot directeur van het bekende Londense conservatorium (The Royal College of Music) werd benoemd. Hij werd geridderd in 1941. Sir George Dyson componeerde ongeveer vijftig werken, hoofdzakelijk voor de Anglicaanse liturgie. Hij overleed in 1964 in Winchester. In het vorige seizoen zong het koor van de Engelse Kerk van Utrecht zijn avondzangen in de toonsoort D, in oktober horen we zijn zetting van het Magnificat en Nunc Dimittis in F. De Lofzang van Maria bestaat hoofdzakelijk uit een sopraan solo, terwijl Dyson dat in de Lofzang van Simeon voor een bas heeft geschreven.

De anthem voor deze dienst is het bekende *Jesu, joy of man's desiring*. De vertaalde tekst is Martin Jahn en Johann Sebastian Bach schreef de muziek voor dat gedicht.

Een kerkgebouw is een plaats van gebed en daarom openen we de Evensong op de tweede zondag van deze maand met *Father, hear the prayer we offer*. Van de bekende dichter William Cowper zingen we *Hark, my soul, it is the Lord; ... Jesus speaks*. De dienst wordt besloten met de hymn *The works of the Lord are created in wisdom*. De twee lezingen, uit zowel het Oude als het Nieuwe Testament, zijn gerelateerd aan Psalm 139 en worden door de Kerk in het leesrooster voor deze avonddienst voorgeschreven. We zingen de Psalm op chants van Edgar Day en John Soaper.

De Choral Evensong begint op zondag 12 oktober om 14.30 uur. Holy Trinity Church is gelegen aan het Van Limburg Stirumplein. Iedereen is welkom om mee te bidden en te zingen.

Cantateconcert
Bachvereniging

Op vrijdag 10 oktober om 20.15 uur geeft de Nederlandse Bachvereniging een concert met cantates van Bach in het onlangs heropende TivoliVredenburg. Uitvoerenden zijn solisten, ripiënist en orkest van de Nederlandse Bachvereniging, onder leiding van Jos van Veldhoven. Solisten zijn Alex Potter, alt; Thomas Hobbs, tenor en Peter Kooij, bas. Op het programma staan twee cantates van Johann Sebastian Bach: 'Herr, deine Augen sehen nach dem Glauben' (BWV 102) en: 'Halt im Gedächtnis Jesum Christ' (BWV 67) en tot slot de Mis in g klein (BWV 235). De cantate 'Halt im Gedächtnis Jesum Christ' begint triomfantelijk: de dood is overwonnen, Jezus is opgestaan. Voor wie nog twijfelt, wordt in de laatste aria alles plotseling stilgezet en klinkt als van boven de boodschap: 'Vrede geef ik u!'. Vrede is ook een sleutelwoord in de Mis in g klein. Na het uitbundige begin van het gloria daalt de vrede haast letterlijk op aarde neer. Ook hier lijkt alles even stil te staan. Het kyrie van deze mis begint met dezelfde noten als de cantate 'Herr, deine Augen sehen nach dem Glauben'.

Vorig seizoen begon de Bachvereniging met All of Bach. De komende jaren voert de Nederlandse Bachvereniging alle werken van Bach uit en neemt deze tevens op. De opnames – zowel beeld als geluid – zijn met een schat aan extra informatie online te bekijken via allobach.com.

De kaartverkoop voor het concert op 10 oktober loopt via de website www.tivolivredenburg.nl.

Carel ter Linden
in Geertekerk

Ds Carel ter Linden spreekt op 21 oktober in de Geertekerk over persoonlijke geloofsonwikkeling, naar aanleiding van zijn boek: 'Wat doe ik hier in GODSNAAM' (juni 2013, de Arbeiderspers). Daarin gaat hij in op vragen als: wat gelooft u zelf, of wat gelooft u niet (meer)? Wat zou u aan uw kinderen kunnen en willen doorgeven? De antwoorden op deze niet onbekende vragen zijn niet altijd eenvoudig te geven. Hopelijk werpt ds Carel ter Linden hierop een helder licht.

De lezing begint om 20.00 uur. In verband met de inrichting van de kerk is het plezierig als u zich tevoren opgeeft bij het kerkelijk bureau: telefoon 2340 198 of e-mail: rgu@geertekerk.nl.

Anneke de Klerk

In het Johannescentrum is deze en volgende maand een serie vieringen over het thema 'Mensen van de weg – dragers van een visioen'.

Na de hemelvaart van Jezus blijven de leerlingen achter. Ze zullen zich verweesd hebben gevoeld. Ze herinneren zich woorden en daden van Jezus, maar is er nu eigenlijk wel iets veranderd? En toch, op de een of andere wonderlijke manier beseffen ze tegelijkertijd dat ze op de drempel staan van een nieuw begin. Diep in hen ontwaakt een geest die hen doet dromen, visioenen schenkt en hen op die manier gaande houdt. Zij hebben iets in hun hoofd dat stroomt en licht geeft en hen uiteindelijk op reis doet gaan. Lukas beschrijft als vervolg op zijn evangelie in het boek Handelingen, hoe dat gegaan is. Verhalenderwijs vertelt hij over de eerste gemeente in Jeruzalem en volgt hij Paulus op zijn zendingsreizen. Het is een boeiend verhaal geworden over de groei van de kerk in de eerste eeuw en tegelijk ook over de eerste crisis in die gemeenschap. Vreugdevolle momenten en pijnlijke ervaringen wisselen elkaar af.

Lukas vertelt in zijn Handelingen het geboorteverhaal van de

christelijke gemeente. Maar dat is niet het enige. Hij laat ons ook

zondag 5 oktober	mensen van de weg, dragers van een visioen – ds Toos Wolters
zondag 12 oktober	de lamme voor de poort (Handelingen 3) – pastor Huub Schumacher
zondag 19 oktober	tussen ideaal en werkelijkheid (Ananias en Saffira - Handelingen 5) – verhaal halen
zondag 26 oktober	het getuigenis van Stefanus (Handelingen 6 en 7) – ds Toos Wolters
zondag 9 november	langs de weg naar Gaza (Handelingen 8) – pastor Huub Schumacher
zondag 16 november	de ommekeer van Paulus (Handelingen 9) – verhaal halen
zondag 23 november	het ondescheid opgeheven (Cornelius – Handelingen 10) – pastor Paulus van Mansfeld
Op 2 november en in de adventstijd onderbreken we de serie vieringen over het boek Handelingen om daarmee in januari 2015 verder te gaan.	

Erna Treurniet,
buurtpastor

Op onze reis naar Ghana gingen we ook naar kasteel Elmina, ruim twee eeuwen lang een Nederlandse slavenhandelspost, en Cape Coast Castle, het Engelse slavendepot. Het heeft diepe indruk op me gemaakt en ik besloot ter plekke dat ik er een column over zou gaan schrijven.

Langzaam aan komt er wat aandacht voor de Nederlandse slavenhandel, vooral dankzij Surinaamse Nederlanders. Er is een monument opgericht, een documentaire gemaakt en Lydia Rood en Arthur Japin schreven romans, waarin El-

mina voor komt. Marcel van Engelen schreef vorig jaar 'Het kasteel Elmina, In het spoor van de Nederlandse slavenhandel in Afrika'. Er over lezen is één ding, er dan stáán nog weer wat anders.

Je ziet er helemaal niets van hoor, van wat zich afgespeeld heeft in dat kasteel. Het ligt er prachtig aan zee, met aan de voet de vissershavens en het dorpje. Een ommuurde verzameling stenen gebouwen en torens, strak en schoongeborsteld, wit tegen het blauw van de zee en de veelkleurige vissersschepen, kraampjes en mensen. De verhalen heb ik in mijn hoofd: Aangevoerd vanuit het binnenland werden mannen, vrouwen en kinderen verzameld in de verschillende ruimtes. Dicht op elkaar gepakt, tot een schip hen naar Noord- en Zuid-Amerika, Brazilië, Suriname zou vervoeren. Dat kon wel drie maanden duren. In afwachting van een schip hielden mannen van de West Indische Compagnie hun handelswaar opgeslagen. De mensen die daar opgesloten zaten, hadden geen idee wat hen te wachten stond. De mooie meiden werden gebruikt door de gouverneur en andere hoge heren in het kasteel. De dominee hield

zijn preken boven de kerker waar de mannen zaten, als er tenminste ruimte was om te zitten. De gids van Cape Coast Castle vertelde: 200 mannen gepropt in een ruimte waar ze alleen maar konden staan. Gekegend ook nog. Een luik hoog in de wand, waar het eten door naar binnen werd gegooid als het er onrustig was. 150 jaar pis en poep en kots en bloed bedekt de vloer als een dikke laag klei – daar sta je dan op! In de andere kerkers van Cape Coast en in Elmina is dat weg gebikt. De dodencel, voor opstandige slaven: geen eten geen drinken geen lucht. In Cape Coast: vier mensen tegelijk in de cel en de doden werden pas weggehaald als alle vier dood waren. Als ik het goed heb onthouden, overleefde bijna de helft van de slaven het verblijf in het kasteel en in de schepen niet. Er moet dus zoveel aan verdiend zijn, dat deze handel ondanks deze verliezen de moeite waard was. Ons land is er rijk van geworden.

Onze voorvaders hadden geen idee waar de slaven vandaan kwamen. Ze werden geleverd door verschillende Afrikaanse stammen. Door

UIT
OVERVECHT

ontvoering of oorlog werden mensen buitgemaakt, om te werken als eigen personeel of te worden verkocht. De trans-Atlantische handel zal het buit maken van slaven aangejaagd hebben. Vele Europese landen en Afrikaanse volken hebben er aan verdiend. 'Zij deden het ook,' vind ik geen argument om ons eigen verleden schoon te praten. Er is geen excuus voor de mensonterende praktijken in kasteel Elmina en Cape Coast. 'Het waren andere tijden', is ook geen argument. Want ook toen waren er in ons land mensen die tegen deze slavenhandel protesteerden. Maar die stemmen kregen geen gehoor, de handel bracht welvaart en speelde zich ver weg af. De handel gaf de doorslag. Alles geoorloofd voor winst en welvaart! De ogen sluiten voor wat ver weg gebeurt. Het komt me akelig actueel voor. Gedenk toch, je vader was een slavenhandelaar in Elmina...

SERIE VIERINGEN IN JOHANNESCENTRUM

Mensen van de weg - draggers van een visioen

LIED VAN PAULUS

Ik zag ze zitten aan één tafel: joden – en Grieken, door elkaar, alsof dat kon. Toen zag ik dat het kon, van nu af aan – geen argwaan, ijzig zwijgen, schamper lachen, maar zingen, een nieuw lied, de oude psalmen. Ik, felle vrome, van mijn paard geworpen, met open ogen blinde, zag een licht dat ik nooit eerder zag, en werd een ander.

Ik zag wat vóór mij werd gezien door velen: de God van onze vader Abraham, de God van Isaak, de God van Jakob, die Israël het eerst heeft liefgehad, is licht en levensbron voor alle volken, wil alles zijn in allen. En ik dacht: geen mens hoeft jood te worden om in geest en waarheid om te gaan met deze God.

Ik zag het mensenkind, een slaaf gekruisigd, een zaad gezaaid, gestorven – Jezus zag ik zo levend als de God van Israël. Hij blies op de verbondstrompet, beklom de scheidsmuur die de wereld splitst. Na zeven stoten stortte zij in; rondom zijn voeten

grafstenen, puin. De adem van zijn mond waaide ze weg, alsof het pluisjes waren.

Ik zag ons aan één tafel mannen, vrouwen, zacht, ongesluisd, zonder schele ogen, knechten en heren, en geen eerste plaatsen. En allen dronken uit één zelfde beker. Ik zag, God zal het mij ten goede houden, wat nog niet is: zijn geest die velen tot één lichaam maakt, één mensheid nieuw geboren, messias-lichaam, aan de dood voorbij.

Ach christenheid, twijg bijna afgestorven aan diepgewortelde stam jodendom, heb ik je met mijn volgestouwde brieven verward, verwilderd zelfs: laat mij dan rusten. Herneem de Schrift van Mozes, leer te gaan de weg van de profeten, luister naar je meest eigen zegsman Jezus, vol genade en waarheid leerde hij de Naam van God.

Wie bij mij zweert, heeft mij verkeerd begrepen

Huub Oosterhuis

* Petrus en Paulus, ivoorsnede (vijfde eeuw).

Klaaskerk start met Abraham

Steven Slappendel

Zondag 21 september was de startzondag van de wijkgemeente Nicolaïkerk. Evenals vorig jaar was er eerst een gezamenlijk ontbijt, deze keer in de Tuinzaal van het Centraal Museum. Ruim honderd gemeenteleden schoven aan in deze nieuwe zaal waarvan de wijkgemeente gebruik kan maken in het kader van een samenwerking tussen het Centraal Museum en de Nicolaïkerk.

Daarna volgde een feestelijke dienst met de aftrap van een cyclus over Abraham. Zeven zondagen lang - de eerste tot en met

de zevende zondag van de herfst - horen wij uit het boek Genesis over Abraham. De start was met Genesis 11: 27 - 12: 9 over de

roeping van Abraham. Ook de kinderen gaan met Abraham aan de slag. Een half jaar lang zijn kinderen en leiders/leidsters

* Startzondag in de Nicolaïkerk (foto Steven Slappendel).

bezig geweest met GodlyPlay. Op de startzondag werd volgens de 'methode' van GodlyPlay door Jacolien Lambregtse het verhaal van het wegtrekken van Abraham uitgebeeld. In de dienst, waarin ds Dirk Neven voorging en waaraan ook de cantorij meewerkte, vond ook de bevestiging en afscheid plaats van ambtsdragers en waren er bloemen voor een aantal 'werkers in de wijngaard'. Ten slotte is ook het nieuwe jaarthema 'Samen leven' gepresenteerd.

Bij de koffie en thee na afloop was een heerlijk taartenbuffet. Het was een goede startzondag!

Stilte- en meditatie in de lutherse kerk

In de sfeervolle, lichte en intieme ruimte van de lutherse kerk komt dit najaar op vrijdagmiddag om de week een stilte- en meditatiegroep samen. Aansluitend bij het kerkelijk jaar staat de groep stil bij dierbare overledenen en bij advent. Zo'n bijeenkomst, waarvan de eerste is op vrijdag 10 oktober, begint met ontspanningsoefeningen. De stilte- en meditatiegroep wil gelegenheid bieden om rust en stilte een meer geïntegreerde plaats in het persoonlijke leven te geven, ook tussen de bijeenkomsten door. Met of zonder ervaring, iedereen is van harte welkom.

Stilte- en meditatiegroep Lutherse kerk Utrecht

Op vrijdagmiddag om 16.30/17.45 uur (om de week): 10/24 oktober - 7/21 november - 5/19 december

Lutherse Gemeente

De stilte- en meditatiegroep in de lutherse kerk komt dit jaar bijeen op 10 en 24 oktober, 7 en 21 november, 5 en 19 december, telkens van 16.30 tot 17.45 uur. Begeleiding van de bijeenkomsten is in handen van drs. Conny van Lier, theoloog en ds. Catrien van Opstal, predikant. Informatie en opgave voor 5 oktober bij: cvopstal@hotmail.com. Kosten voor deelname aan alle bijeenkomsten bedragen twintig euro, te voldoen aan het begin op 10 oktober.

Praten over geloven in praktijk

Met elkaar geloof belijden en beleven zou niet alleen beperkt moeten zijn tot de zondag. Ook doordeweeks in een persoonlijk gesprek met een kleine groep mensen kan je groeien in geloof. Luisteren naar wat anderen vertellen en zelf proberen te verwoorden wat belangrijk voor je is, helpt je om bewuster gelovig in het leven te staan. Zoek jij ook naar iets meer verdieping en geloofsgesprek? Doe dan mee met de geloofsgespreksskring in de Oranjekapel. Op dit moment hebben zich zeven mensen gemeld en we zouden graag nog een paar mensen verwelkomen. Het plan is om elke keer bij iemand thuis bijeen te komen en om soms ook - voorafgaand aan een gespreksavond - voor degenen die dat willen gezamenlijk een maaltijd te houden.

We praten over elementen die zich voordoen in de eredienst (denk aan bidden, zingen, bijbel-lezen) en delen met elkaar wat die voor ons betekenen: wat vinden we waardevol? En komt dat ook terug in ons dagelijks geloofsleven of is dat alleen iets voor de zondag? We hebben voorlopig als data geprikt: maandag 6 oktober, maandag 27 oktober, vrijdag 21 november, maandag 26 januari, vrijdag 27 februari, maandag 20 april (2015). Mocht je graag mee willen doen, laat het me weten. Wil je wel graag, maar komen deze data je niet uit; zeg het dan ook, want dan gaan we op zoek naar andere mogelijkheden. Aanmelden kan bij mendiehofma@yahoo.com.

Christenen uit bedrijfsleven vertellen in MEER

Harmen van Doorn

In de zoektocht naar hoe we in deze maatschappij kunnen 'Bouwen aan Gods koninkrijk', heeft de commissie van de MEER-avond in de Nieuwe Kerk dit jaar sprekers uitgenodigd die er op een verrassende manier vorm aan geven. Deze christenen uit het bedrijfsleven inspireren door hun visie op wat 'Bouwen aan Gods koninkrijk' is en hoe je dat binnen ons economische systeem kunt doen.

Dirk Duijzer, directeur coöperatie, bestuur en duurzaamheid van

de Rabobank, spreekt zondag 12 oktober op de MEER-avond over kwaliteit leveren. Op 9 november is het de beurt aan Tijs Reumer-

man, CEO van Spring Global Mail. Hij spreekt over 'Leiderschap en het koninkrijk van God'. Eerder was Jan Hol (hoofd communicatie,

VU medisch centrum) al aan de beurt op de eerste MEER-avond van het seizoen. Hij sprak over waarom de werkplek belangrijker is dan de preekstoel.

Het Leerhuis, dat ook door de Nieuwe Kerk eens in de maand op zondagmiddag wordt georganiseerd, gaat in op de theologische kant van 'Bouwen aan Gods koninkrijk'.

Een MEER-avond bestaat uit een halfuur lofprijzing, een halfuur verdieping in de Bijbel met de spreker en een halfuur ruimte voor gebed en aanbidding. Om 19.00 uur staat de koffie en thee klaar, om 19.30 uur begint de avond.

'Samen leven' in de Nicolaïkerk

Steven Slappendel

Op de startzondag op 21 september is de aftrap gegeven voor het nieuwe jaarthema van de wijkgemeente Nicolaïkerk. Na een jaar waarin verschillende aspecten van 'In crisis?!' aan de orde waren gaan we nu verder met 'Samen leven'. In het vorige nummer zijn de hoofdlijnen van het nieuwe thema al neergezet, nu informatie over de eerste lezing op donderdag 16 oktober, 20.00 uur in de Nicolaïkerk. Henk Vrielink, pastor, theoloog en filosoof, houdt een lezing over 'Dialogisch leven: ik ben verbonden, dus ik besta'.

* Dietrich Bonhoeffer.

Leerhuis

Maandag 29 september is het Leerhuis Bonhoeffer, 'Leven met elkaar', van start gegaan. Dietrich Bonhoeffer publiceerde eind jaren dertig zijn boekje 'Leven met elkaar', waarin hij zich tegen de achtergrond van de dreiging van het opkomend nationaalsocialisme, rekenschap geeft van zijn 'experiment' in het seminarie van Finkenwalde, waar hij heeft geprobeerd een christelijk gemeenschapsleven vorm te geven, ten dienste van de kerk. Hij leerde de bewoners mediteren, 's

morgens vroeg alleen, maar ook in gemeenschappelijk verband. Mediteren om te midden van de moeilijke omstandigheden van het nationaalsocialisme sterk en overtuigd in dienst van Christus te staan bij het werk in de Gemeente. De hoofdstukjes van het boekje spreken voor zich: I. Gemeenschap, II. De dag met elkaar, III. De dag alleen, IV. De dienst, V. Biecht en avondmaal

Het boekje van krap honderd pagina's is een geestelijke parel, die we met elkaar in een rustig tempo kunnen gaan lezen. Steeds op de kring een stukje, waarbij we thuis het hoofdstukje verder af lezen. Voor wie het boekje zelf wil aanschaffen; afgelopen voorjaar is het opnieuw uitgekomen in het Nederlands bij Ten Have, onder de titel 'Verborgene Omgang'. Het kost 14,99 euro. Er is ook een e-book versie.

Het leerhuis vindt tweewekelijks plaats, wisselend op maandag en dinsdag, onder leiding van ds Dirk Neven. De eerstvolgende bijeenkomst is op 14 oktober. U kunt u voor het leerhuis opgeven via ds.d.neven.pkn@hotmail.com, telefonisch is uiteraard ook mogelijk (030-8881207). Locatie: consistorie Nicolaïkerk, daarna wisselend consistorie of tuinzaal museum; aanvang: 20.00 uur.

Intercultureel bijbellezen Zonder dat we het zelf weten, le-

zen wij de bijbel vanuit een westers, verlicht wereldbeeld. Mooi, maar hoe verrijkend is het wanneer je de verhalen vanuit een Oosters perspectief analyseert. In een gecombineerde activiteit van de commissies ZWO en V&T gaat de Nicolaïkerk intercultureel bijbellezen met enkele studenten van het McGilvary College of Divinity in Chiang Mai, Thailand. Hendrie van Maanen geeft daar les en behandelt onder meer het Johannesevangelie. Centraal staat Johannes 21: 1-14 'De Wonderbare visvangst'. Voor het Oosters perspectief staan derdejaars Master studenten uit Myanmar, Thailand (Karen) en Zuid Korea.

De communicatie met de studenten zal in het Engels zijn, enige kennis van de Engelse taal is dus vereist.

Informatie

In verband met groepsgrootte vragen we u zich hiervoor vooraf op te geven. Informatie en opgave bij Karin van Straten (telefoon 2930 478, e-mail: karinvanstraten@online.nl). De start is op woensdag 29 oktober om 20.00 uur in de kosterij van de Nicolaïkerk.

Alle activiteiten rond het jaarthema 'Samen leven' zijn verzameld in een mooi overzicht dat in de kerk op de leestafel ligt en ook op de website www.nicolaïkerk.nl staat.

Bachcantate in Geertekerk

Op zondag 5 oktober wordt in de Geertekerk om 19.30 uur de Bachcantate 'Komm, du süße Todesstunde' (BWV 161) uitgevoerd. Solisten zijn: Nicky Bouwers (alt) en Jonathan Ploeg (tenor). Als extra werk staat 'Immortal Bach (Komm süßer Tod - BWV 478)' van Knut Nystedt voor a-capellakoor op het programma. Koor en orkest staan onder leiding van Gerrit Maas. De inleiding wordt verzorgd door Emanuel Overbeeke. De toegang is gratis, na afloop is er een collecte. Wie wil meezingen kan informatie voor koordeelnemers opvragen via de website www.bachcantates-utrecht.nl, of telefonisch: 06-5105 3539, e-mail: jsbach-utrecht@hotmail.com.

Naastenliefde door de eeuwen heen

Vier keer per jaar organiseren de samenwerkende kerken in Utrecht-West een lezing, in de Dominicuskerk (Palestrinastraat 1). De eerste is op donderdag 9 oktober, 14.30 tot 16.30 uur.

Op de tentoonstelling 'Ik geef om jou' in het Museum Catharijneconvent zijn veel werken te zien die caritas verbeelden, zoals de werken van barmhartigheid, personificaties van caritas, Bijbelse en allegorische voorstellingen. Aan de hand van representatieve voorbeelden uit verschillende periodes en context zal dr. Hanneke van Asperen, kunsthistoricus aan de Radboud Universiteit Nijmegen, laten zien hoe en waardoor de ideeën over naastenliefde in de loop der tijd veranderd zijn. In aansluiting op deze lezing is er op een zondagmiddag in oktober een groepsrondleiding door de tentoonstelling.

De toegangsprijs is zeven euro (inclusief consumptie). Dit is de eerste lezing in de serie 'Ik en de ander'. De volgende lezingen gaan over 'Vreemd en eigen' (ds Marieke Sillevius Smitt, 6 november), 'Arm en rijk' (Thijs Caspers, 26 februari) en 'Gezond en ziek' (Anne-Marieke Koot, 6 mei). Zie ook www.denieuwedominicus.nl.

Bazaar Marcuskerk

Beatrix Koops en Jeannette Provily maken namens de bazaarcommissie van de Marcuskerk bekend dat de bazaar dit jaar wordt gehouden op 1 november. De kerk gaat die zaterdag om 10.00 uur open. Er is weer van alles te koop, van huis-, tuin en keukenspullen, tot kinderkleding en oliebolletjes. Ja, u leest het goed: oliebolletjes zijn favoriet tijdens de bazaar, maar ook de zelfgebakken taarten doen het altijd goed bij de koffie of om mee te nemen. Ook voor de boekenworm en platenliefhebber is er veel te beleven en als je er van houdt om een gokje te wagen, dan zijn er de verschillende loterijen en rad van fortuin. Zo is er weer voor elk wat wils om er een gezellig uitje van te maken.

Om 15.00 uur sluiten de deuren om hopelijk terug te kijken op een geslaagde dag met een aantrekkelijke opbrengst voor de wijkgemeente. Komt dus allen en neem een goed gevulde portemonnee mee. Graag tot ziens in de Marcuskerk, Wijnesteinlaan 2.

Anne-Marie Rutgers

In de Marcuskerk werd de start van het nieuwe seizoen gemarkeerd op zondag 14 september, onder het thema: Met hart en ziel gemeente zijn. Het begon als een gewone zondagse viering om 10.00 uur. Na een korte overweging over Mattheus 20: 1-16 over de werkers van het elfde uur, was het tijd voor de nevendienst. Maar deze keer niet alleen voor de basisschoolkinderen, maar voor iedereen.

De kinderen van groep 4 tot 8 jaar bleven deze keer in de kerkzaal om samen met ds Koops te praten over het Avondmaal. Wat is het, waarom doen we het en hoe doen we het? Het geheel werd aanschouwelijk gemaakt met behulp van het koffertje dat wordt gebruikt voor Avondmaal aan huis, matzes en druivensap. De kinderen van groep 9 tot 12 jaar hielden een kerkenraadsvergadering, uiteraard onder leiding van de voorzitter van de kerkenraad. Er was een agenda met standpunten, zodat ze een idee kregen van het werk van de kerkenraad, en één discussiepunt: de toekomst van de kerk. De aanwezigen bleken er duidelijke meningen op na te houden.

Hulpvragen

Twee diakenen hebben zich samen met een tiental tieners gebogen over enkele individuele hulpvragen, zoals je die in de praktijk kan tegenkomen. Er werd gepraat over de problemen en dilemma's die je daarbij kan tegenkomen, zoals schulden, huisdieren die enerzijds soms veel geld kosten en anderzijds een grote troost zijn voor eenzame mensen. En ook over hoe je de gemeente kan inschakelen om (groepen) mensen heel praktisch te hulp te komen. Het was een oplossingsgerichte brainstormsessie waarin behoorlijk wat diaconaal vermogen op tafel kwam.

Abraham

De leiding van de kindernevendienst vertelde aan de ouders van basisschoolkinderen het verhaal van Abraham die uittrekt uit zijn land. Daarna mochten de ouders hun creativiteit laten zien: er werd een prachtige poster gemaakt

* Gespreksgroep 70+.

Marcuskerk met hart en ziel gemeente

* Kinderen in gesprek over de toekomst van de gemeente.

waarop Abraham met zijn gevolg te zien was. De ouders kregen op deze manier een goed beeld van wat er in de kindernevendiensten gebeurt. En uiteraard mochten ze die poster laten zien bij het terugkomen in de kerkzaal.

Met de ouders van de tieners (en de 50-plussers van de cantorij) werd gepraat over de verschillende belangrijke momenten in het kerkelijk jaar. Aan de hand van tekeningen van de ouders zelf. Telkens in een minuut moest een ieder het Heilig Avondmaal tekenen. En daarna Advent, de doop en de 40-dagen tijd. Met de tekeningen aan de muur kwam er een

* 'Kerkenraadsvergadering'.

leuke uitwisseling van gedachten. Voor het spelletje, vast onderdeel van de tiendienst, was helaas te weinig tijd.

Ouderensoos

De leiding van ouderensoos nam met de overige 20 tot 50-jarigen een typische soosmiddag door: zingen, een meditatie, een lezing of (in dit geval) een verhaal en tot slot bingo op een hele bijzondere en leerzame manier. De 50-plussers werden door cantor Karel Demoet getrakteerd op een stevige cantorijrepetitie,

compleet met inzingoefeningen en het vierstemmig instuderen van het slotlied. Na de nevendiensten werd de viering op de gebruikelijke manier afgesloten, met als bijzonderheid dat het slotlied nu door een groot deel van de gemeente stevig vierstemmig werd neergezet.

Bij de koffie met lekkers bleek dat deze opzet erg werd gewaardeerd. Veel activiteiten liggen buiten het blikveld van gemeenteleden en dit was een leuke manier om kennis te maken met een wat onbekendere activiteit.

Routeplan

De kerkenraad heeft een routeplan naar vitaliteit opgesteld: hoe houden we de Marcuskerk vitaal. Daarbij wil de kerkenraad alle gemeenteleden betrekken. Na de koffie werd er daarom in vijf leeftijdsgroepen (van 4 jaar tot 70+) inhoudelijk gepraat: wat is er nodig om de Marcuskerk ook in de toekomst vitaal te houden. De uitkomsten van de gesprekken neemt de kerkenraad mee in de verdere plannen.

De startzondag werd afgesloten met een lunch, waarbij het meegebrachte eten werd gedeeld.

Al met al kunnen we terugzien op een leuke, leerzame, nuttige maar vooral verbindende startzondag.

* Kinderen praten over Avondmaal (foto's Henk Provily).

25 JAAR MARCUSCANTORIJ

“Muziek is als een bloem: ze komt alleen tot bloei als ze gekoesterd wordt”

Anne-Marie Rutgers

Op 2 november 1989 werd de eerste repetitie gehouden van de Marcuscantorij. Op dat moment telde de cantorij tien leden: zes vrouwen en vier mannen. De cantorij stond onder de leiding van Ko Zwanenburg, die per 1 september 1989 was benoemd als cantor-organist van de Marcuskkerk.

De cantorij groeide snel, een jaar later was het ledenaantal al verdubbeld. Het ledenaantal is de jaren door vrij constant gebleven. Er vertrokken wel leden, vaak vanwege verhuizing, maar er kwamen ook weer nieuwe leden bij. In 2004 werd Ko Zwanenburg benoemd als cantor-organist van de Nicolaïkerk. Hij bleef daarnaast cantor van de Marcuskkerk. Als organist werd hij opgevolgd door Karel Demoet en Willem Jan Ceva, elk voor vijftig procent. In 2007 besloot Ko om te stoppen als cantor in de Marcuskkerk. Met pijn in het hart, maar de combinatie van kerkmusicus in twee gemeenten werd te zwaar. Hij werd opgevolgd door Hanna Rijken. Na het vertrek van Hanna een jaar later nam Karel Demoet het

stokje over. Hij staat intussen al weer ruim zes jaar voor de cantorij.

‘Buitenshuis’

Ook buiten de Marcuskkerk was de cantorij actief: vier keer werkte ze mee aan het NCRV-programma Woord op Zondag: twee keer onder leiding van Ko

Zwanenburg en twee keer onder leiding van Karel Demoet. Ook werkte de cantorij mee aan de presentatie van Zingend Geloven deel 8 in de Oude Kerk in Amsterdam in 2004 en aan de Liedboekdag in Apeldoorn in 2005. Verder zong de cantorij een Evensong in de Oude Kerk in Amsterdam in 2008.

Typerend voor de leden van de Marcuscantorij is de betrokkenheid bij de gemeente van de Marcuskkerk, en de betrokkenheid bij elkaar. Cantorijleden kom je tegen in allerlei activiteiten binnen de wijkgemeente.

Hechte band

De betrokkenheid bij elkaar uit zich in een hechte onderlinge band. Nieuwe leden worden snel opgenomen in deze gemeenschap, vooral als ze een keer mee zijn geweest met het befaamde cantorijweekend. Sinds 1994 wordt elk jaar een weekeinde georganiseerd in een accommodatie ergens in het land. Soms zijn deze weekenden gebruikt voor extra repetities, maar altijd staat onderling contact, gezelligheid en lekker eten centraal. Wellicht aardig om te vermelden dat van de leden van het eerste uur er vier nog steeds meezingen in de cantorij: in elke stemgroep één.

Ko Zwanenburg bewaart nog altijd goede herinneringen aan zijn tijd in de Marcuskkerk en met de Marcuscantorij. Er zijn hechte vriendschappen ontstaan, die nog steeds gekoesterd worden. Ko: “De Marcuskkerk heeft destijds gekozen voor de kerkmuziek en dus voor professionele kerkmusicus. Daar zijn veel mooie dingen uit voortgekomen en ge-

* Cantorijweekeinde 2013 (foto's Henk Provily).

lukkig wordt aan die keuze nog steeds vastgehouden.”

Gekoesterd

Ook Karel Demoet voelt een sterke band met de cantorij en de Marcusgemeente. Karel: “Muziek is als een bloem: ze komt alleen tot bloei als ze gekoesterd wordt. Daarom ben ik blij met de Marcuscantorij, die zich steeds inspant om muziek zo goed mogelijk uit te voeren. En met de Marcusgemeente, die daar waardering voor heeft.”

Het 25-jarig jubileum wordt gevierd op zondag 2 november. Om 10.00 uur is er een cantatedienst in de Marcuskkerk. In de dienst zal de cantate ‘Wachet auf ruft uns die Stimme’ van J.S. Bach (BWV 140) klinken. Voorganger is ds Hans Koops, organist Dorien Schouten en medewerking wordt verleend door The Utrecht Company of Music, Linde Schinkel, sopraan, Jonathon Adams, bas en (uiteraard) de Marcuscantorij onder leiding van Karel Demoet.

Na de koffie is er een reünie met oud-leden en de feestdag wordt om 17.00 uur afgesloten met een vesper in de Nicolaïkerk. Voorganger is ds Hans Koops en de organist Ko Zwanenburg. Tijdens de vesper zingt de Marcuscantorij, aangevuld met veel oud-leden, muziek (waaronder twee premières) van degenen die in de afgelopen 25 jaar muziek hebben geschreven voor de jubilerende cantorij: Jeroen 't Hart, Karel Demoet en Ko Zwanenburg.

Marcuscantorij 25 jaar op CD

Een mooie compilatie van de opnames van Woord op Zondag, aangevuld met prachtige orgelmuziek, is te bestellen voor slechts vijf euro. Bestellen kan via het bestelformulier op de website www.marcuskkerk.nl tot 27 oktober. U kunt de CD ophalen na de feestelijke cantatedienst in de Marcuskkerk (10.00 uur), of de vesper in de Nicolaïkerk (17.00 uur).

* Marcuscantorij op thuisplek.

Peter van der Ros

Op 1 en 2 november geeft Kamerkoor Sjanton een uitvoering van ‘Ein Deutsches Requiem’ van de componist Johannes Brahms. Dirigente Ulrikke Reed-Findenegg leidt beide optredens van het kamerkoor, beide keren in de Tuindorpkkerk. Sjanton heeft met Ulrikke hard maar op zeer prettige wijze gerepeteerd en tussendoor ook al enkele kleine optredens gegeven.

Het gevoel leeft dat Sjanton belangrijke stappen heeft gezet en dat wil het koor

Sjanton brengt Brahms' Requiem

graag laten horen. Het Requiem van Brahms is zijn meesterwerk. De componist maakte er twee versies van: de eerste voor orkestbegeleiding en enkele jaren later voor piano vierhandig. Sjanton voert de quatre mains-variant uit. Deze pianoversie is namelijk ‘intiemer’, waardoor de tekst meer aan bod komt dan bij de orkestversie.

De overigens niet zo kerkelijke Brahms, baseerde de tekst op de Bijbel. Zijn Requiem lijkt niet op een traditionele Latijnse

eredienst voor de doden, maar is (Duitstalige) troostmuziek voor de overlevenden. De pianoversie werd voor het eerst in 1871 uitgevoerd.

Professionele zangsolisten en pianisten verlenen hun medewerking aan de uitvoering van deze compositie. De uitvoerenden op 1 en 2 november zijn: Nikki Treurniet (sopraan), Robbert Muuse (bariton), Micha van Weers en Maurice Lammerts van Bueren (pianoduo).

De uitvoering van Brahms' Requiem op zaterdag 1 november begint om 20.15 uur en die op zondag 2 november om 15.00 uur. Beide concerten vinden plaats in de Tuindorpkkerk aan de Prof. Su-ringarlaan 1 (parallel aan de Kardinaal De Jongweg). Toegangskarten kosten in de voorverkoop 17,50 euro en aan de zaal 20 euro; voor kortinggroepen €12,50 (€15). De voorverkoop loopt zoals gebruikelijk via de leden en via de website www.sjanton.nl

GELOOF EN KWALITEIT CENTRAAL IN SPAANSE KERK

El Encuentro con Dios: de ontmoeting met God

* Embleem van de kerk
Gemeenschap met God.

Kennismaken met migrantenkerken (2)

Kerk in de Stad besteedt dit leesseizoen in elke editie aandacht aan een migrantenkerk in Utrecht. In deze reeks vertelt een betrokken kerklid over de beleving in zijn of haar gemeente 'van binnenuit'. Het gesprek staat dus centraal in deze serie artikelen.

In deel I van vorige maand werd de Koptisch-Orthodoxe Kerk Mari Guirguis & Sint Demiana aan u voorgesteld, nu is het de beurt aan de Spaanstalige gemeente El Encuentro con Dios. Auteur en deels fotograaf is Gerard van 't Spijker. Hij is in gesprek met pastora Mayra Lopez.

'Kennismaken met migrantenkerken' staat onder redactie van Arnold Rietveld en Arie Moolenaar. Lezers die willen reageren op dit artikel, worden van harte uitgenodigd dit te doen. Mailen kan naar: kerkindestad@protestant-utrecht.nl.

Gerard van 't Spijker

Wanneer op zondagmorgen de kerkgangers van de Oranjekapel zijn vertrokken, gaan leden van de Spaanstalige gemeente El Encuentro con Dios aan de slag om de kerkruimte geschikt te maken voor hun wekelijkse bijeenkomst. Aan weerszijden van de tafel van waaruit brood en wijn zijn uitgereikt, komen een keyboard en een drumstel te staan; achter de tafel een projectiescherm, en verder worden nog luidsprekers, microfoons, en een bedieningspaneel aangebracht. De stoelen worden opgesteld in de richting van het scherm en de lesenaar.

Als ik kort voor de dienst binnenkom, lopen een zanggroepje, de toetsenist en de drummer al vast wat warm. Ondertussen zijn elders twee groepen bezig met Bijbelstudie en geloofsonderricht. Om twee uur begint de kerkdienst met zo'n vijftig mensen. Veelal jonge mannen en vrouwen, ook paar gezinnen, in kleurige verscheidenheid. De dienst, onder leiding van pastora (= dominee) Mayra Lopez, heeft Spaans als hoofdtal, maar alles wordt in het Nederlands vertaald.

Het begint met lofprijzing. In korte zinnen wordt God geprezen om zijn kracht en liefde. De muziekgroep geeft door haar ritme en volume kleur en een extra lading aan de woorden. Ieder staat daarbij, of eerder: beweegt en danst mee op het ritme van de muziek.

Muziek

Na enige tijd zorgen de musici voor een gematigder ritme, en nemen ze de deelnemers mee naar een houding van aanbidding. De liederen worden op het scherm geprojecteerd: 'Als ik kijk naar het kruis: zoveel liefde voor mij, en glorie en kracht!' De aanbidding gaat over in een gebed: 'Er is een ding dat ik van u vraag: regeer in mij vandaag!'

Het gemeenschappelijk bidden loopt uit op voorbede voor ieders gezin. Staande in groepjes van drie of vijf, bidt men hardop voor elkaar, met de handen op elkaars schouders.

In zijn preek legt Pastor Alejandro Lopez uit dat geloven betekent dat wij onze weg gaan in vertrouwen op Gods nabijheid. Zoals

de tien melaatsen op het woord van Jezus op weg gingen naar de priester, nog voor ze zagen dat ze waren genezen. Jezus roept ons om als Zijn ambassadeurs te spreken, waardoor levens veranderen.

Hoe het begon

Een paar dagen later mag ik met de voorganger van de gemeente, Pastora Mayra Lopez, napraten over deze dienst in het hoofdgebouw van de Encuentro con Dios in Amsterdam-Buitenveldert: een grondig verbouwde oude fabrieksruimte. Er is een kerkzaal met 650 theaterstoelen rondom een groot podium met daarop een enorm drumstel. Daarnaast

* Het echtpaar Mayra en Alejandro Lopez, voorgangers van de El Encuentro con Dios.

een ontmoetingszaal waar de kerkgangers na de diensten een maaltijd kunnen nuttigen die klaargemaakt is in de grote keuken. Verder zijn er klaslokalen voor het godsdienstig onderwijs,

de taallessen en de huiswerkcurssussen die wekelijks door vrijwilligers worden gegeven. Dominee Alejandro licht toe: buitenlanders moeten integreren in Nederland, en dat betekent studie voor

* Viering in de Spaanse kerk te Utrecht, die daarvoor de Oranjekapel gebruikt (foto's Gerard van 't Spijker).

"Als ik kijk naar het kruis: zoveel liefde voor mij, en glorie en kracht!"

kinderen en taalonderwijs voor volwassenen. Verder zijn er de kantooruimten van waaruit de kerkgemeenschappen in de grote steden en nog vier andere plaatsen in Nederland worden aangestuurd.

Pinksterkerk

Pastora Mayra Lopez vertelt hoe alles begon. Ze kwam in 1985 als meisje vanuit de Dominicaanse Republiek naar Amsterdam waar haar moeder ging werken. "Toen we hier nog maar net waren, nam iemand ons mee naar de Pinkstergemeente. Daar ontmoette ik de Heer", vertelt pastora Lopez. Na enkele jaren vroeg de burgerlijke gemeente Amsterdam haar, vanwege haar kennis van Spaans en Nederlands, om mee te werken aan een programma voor aidspreventie onder prostituees in de binnenstad. "Maar omdat die arme meisjes toch meer nodig hadden dan een cursus hygiëne, begon ik op woensdagmiddagen een bijbelstudiegroepje. Later kwamen we ook op zondagen bij elkaar. En zo is het begonnen." Er groeide een pinksterkerk met aandacht voor materiële noden van mensen. De gebouwen waar we de diensten hielden werden steeds weer te klein. Daarom kochten ze een fabriekspand dat geschikt werd gemaakt voor de drie diensten op zondag en alle andere activiteiten. Pastora Lopez: "We willen ook in Utrecht wel meer doen: taalcurssussen, huiswerkcurssussen. Maar de ruimte en de menskracht staat dat nu nog niet toe."

Voor ik vertrek zeg ik nog dat het me opviel dat die drummer en die toetsenist in Utrecht zo harmonieus met elkaar een sfeer konden scheppen die bij de woorden hoorde. "Een van die twee heeft dan ook drie jaar conservatorium!", zegt Pastora Lopez. Wat me blijft: geloof, dienstbaarheid en kwaliteit gaan samen in deze kerkgemeenschap El Encuentro con Dios: gemeenschap met God.

De pinksterkerk El Encuentro con Dios (= gemeenschap met God), gaat terug op een Spaanstalige Bijbelstudie- en gebedsgroep in Amsterdam die eind jaren tachtig in Amsterdam begon onder leiding van de Dominicaanse Mayra Pena, thans pastora Mayra Lopez-Pena. El Encuentro con Dios telt in Nederland acht kerkgemeenschappen en is buiten Nederland verder actief in de Verenigde Staten (New York) en verscheidene Europese landen, waaronder Spanje, Italië en de Scandinavische landen. Informatie vindt men op www.eecd.org.

Expositie 'Ik geef om jou! - Naasteliefde door de eeuwen heen

Peter van der Ros

In Museum Catharijne-convent is onlangs de tentoonstelling 'Ik geef om jou! Naasteliefde door de eeuwen heen' begonnen. Tot medio maart volgend jaar geven kunstwerken, gebruiksvoorwerpen en inspirerende en actuele verhalen inzicht in de naasteliefde van de Middeleeuwen tot nu. Tijdens 'Ik geef om jou!' werkt het museum samen met meer dan dertig maatschappelijke partners om mensen te inspireren een actieve(re) houding aan te nemen ten opzichte van elkaar.

Naasteliefde is van alle tijden. Zij staat los van culturele of religieuze achtergrond en vormt de gemeenschappelijke deler van alle grote wereldreligies. In ons land is de charitatieve geschiedenis nauw verbonden met het christendom. De werken van barmhartigheid vormen eeuwenlang de belangrijkste leidraad in de zorg voor de medemens. Deze werken spelen dan ook een belangrijke rol in de tentoonstelling: van de hongerigen spijzen, de dorstigen laven, de naakten kleden, de vreemdelingen herbergen, de zieken verzorgen, de gevangenen bezoeken tot aan de doden begraven.

* De barmhartige Samaritaan, het voorbeeld van Naasteliefde.

Verhalen

Uniek aan 'Ik geef om jou!' zijn de persoonlijke verhalen van meer dan veertig 'levende objecten'. Elke dag zijn er diverse ervaringsdeskundigen op de tentoonstelling aanwezig die hun verhalen met bezoekers willen delen. Zoals bijvoorbeeld Ineke. De zorg voor haar echtgenoot vraagt zo veel dat het haar begint op te breken. Ze besluit haar baan als directeur op te zeggen. "Mijn eigen armen

moeten Willem helpen, niet die van een ander vond ik." Behalve mantelzorgers en maatjes vertellen ook voormalig daklozen, verslaafden en vluchtelingen hun aangrijpende verhaal. De verhalen zijn ook te vinden op www.catharijneverhalen.nl, wie wil kan hier eigen ervaringen aan toevoegen.

De verbeelding

Naast de vele verhalen zijn er talloze indrukwekkende voor-

werpen die de bezoeker meenemen door de geschiedenis. Er zijn prachtige schilderijen te zien van Pieter Breughel II, Lucas Cranach en Paulus Moreelse, maar ook kleding van een vondeling en een zestiende-eeuwse broodtafel. Een bijzondere rol is weggelegd voor Caritas, de verbeelding van de naasteliefde als deugd. Dit abstracte begrip wordt sinds de vroege Middeleeuwen weergegeven als een vrouw vergezeld van een aantal attributen. Zo wordt ze vaak afgebeeld met kinderen, die de hulpbehoefte van de mens symboliseren.

Partners

Het museum werkt samen met meer dan dertig partners als Movisie, Mezzo, Cordaid, de Voedselbanken, het Nederlandse Rode Kruis, het Ronald McDonald Kinderfonds, het Skanfonds, KRO NCRV, en RTV Utrecht. Het Oranje Fonds is hoofdpartner. Naasteliefde in de moderne variant is waar het bij het Oranje Fonds om gaat. Het Fonds ondersteunt jaarlijks honderden initiatieven waarbij vrijwilligers zich inzetten voor kwetsbare mensen. Zo vinden zij een nieuwe plek in de maatschappij en ontstaan er waardevolle verbanden. Wie na een bezoek aan de tentoonstelling ook anderen wil helpen, kan terecht in het inspiratiehuisje. Hier presenteren diverse maatschappelijke organisaties hun vrijwilligerswerkprojecten.

Hulpvraag van vluchtelingengezin

De wijkgemeente Jacobikerk heeft al enige tijd contact met een vluchtelingengezin uit Syrië/Bulgarije. Inmiddels wonen ze op zichzelf in Zuilen en is er hoop op een toekomst in Nederland. Toch zijn er nog een aantal uitdagingen te nemen voordat het gezin de zekerheid heeft dat ze kunnen blijven. Op dit moment zijn ze hard op zoek naar een baan voor de Engelssprekende vader. Hij is klusser, en doet naar eigen zeggen alles in en rondom het huis. Maar elke vorm van ander werk is natuurlijk van harte welkom! Wie iets voor deze man weet, wordt gevraagd te reageren.

Daarnaast wil de werkgroep van de Jacobikerk die zich inzet voor vluchtelingen, het netwerk van het gezin vergroten. Het zou fijn zijn als ze weten dat ze bij meerdere mensen in Utrecht terecht kunnen met een vraag. Zo zou het mooi zijn als iemand af en toe (of in de toekomst misschien structureel een dagdeel) op het 2-jarige zoontje van dit gezin wil passen. Bedoeling is, een lijstje met vrijwilligers te maken die gebeld willen worden als het nodig is. Wie vragen, ideeën of tips heeft, of op een andere manier betrokken wil zijn, kan contact opnemen met Else (el-sevanwalderveen@live.nl) of Nilco (nilcovander steege@gmail.com).

'Superkerk' om maatschappelijke ervaringen te delen

Op 7 november is er een pastorale werkdag over het onderwerp: 'Samen leven in de superkerk'. De werkdag is bedoeld voor predikanten, pastores, pastoraalwerkers, kerkelijke werkers en andere geïnteresseerden. Dagelijks doen mensen ervaringen op: thuis, in het werk, op straat en door de media. Sommige van deze ervaringen schudden je flink door elkaar en wil je daarom graag met anderen delen. Bieden kerkelijke gemeentes en parochies daar voldoende ruimte voor? Tijdens de werkdag op 7 november wordt besproken of dit niet juist de eerste functie van de kerk is: mensen op adem laten komen, zodat ze zich met nieuwe energie en frisse moed weer verder voor de goede zaak kunnen inzetten. Kortom: ligt de inspiratie voor kerken niet vooral op straat? Tijdens de werkdag wordt deze vraag besproken aan de hand van een aantal initiatieven: Zingeving Zuidas, de Vluchtkerk, kerkelijke inzet voor duurzaamheid, pastoraat in de zorg, etcetera. Gastspreekers zijn: Christa Anbeek, Erik Borgman, Agnes Gilles, Arjan Plaisier en Nico van Splunter. Zij reageren op de naar voren te brengen meningen vanuit praktijk en theologische reflectie. Wat nu als de kerk een plek is waar mensen hun ervaringen van alledag kunnen delen, op verhaal kunnen komen en dan gesterkt de wereld weer in gaan? Dat zou een 'superkerk' zijn, zoals Christa Anbeek zegt. De werkdag op 7 november heeft plaats in gebouw De Brink in Bennekom en duurt van 11.00 tot 16.30 uur. Kosten voor deelname: tien euro.

In de ban van de man in de Domkerk

Hans Spinder,
werkgroep Kerkelijk Cultureel Werk

De Domkerk sluit op zondag 12 oktober aan bij het thema van Culturele Zondag met het programma: De man Jezus en de vrouwen.

Utrecht staat in het weekeinde van 11 en 12 oktober in het teken van de man. Hoewel mannen vaak de touwtjes in handen hebben en het hoogste woord voeren, is het 'man-zijn' ook aan verandering onderhevig. Is het nog steeds *a man's world*? Culturele Zondagen doet dit weekend een poging de man in al zijn facetten beter te begrijpen.

De man Jezus

De Domkerk kijkt op deze middag naar de man Jezus in zijn context. In de culturele context van

zijn tijd is het opvallend dat Jezus de traditionele rolpatronen doorbreekt. Hij gaat op voet van gelijkheid met vrouwen om en vrouwen spelen ook een belangrijke rol in zijn beweging, met name zijn moeder Maria en Maria Magdalena. Maar later in de kerkgeschiedenis nemen de mannen het toch weer over.

Programma

Om 15.00 uur begint het programma in de Domkerk met een presentatie van dr. Janneke Stegeman. Aansluitend gaan we met elkaar in gesprek. Wat is het beeld van de man in de kerk? Kan het voorbeeld van Jezus ons inspireren tot andere 'mannenbeelden'? Iedereen is hartelijk welkom op zondag 12 oktober om 15.00 uur in de Domkerk bij: 'In de ban van de man'.

* Janneke Stegeman presenteert het programma 'In de ban van de man'.

Leerhuisavonden Kerk en Israël

De serie leerhuisavonden onder leiding van Tirtzah Middleton gaat ook in het seizoen 2014/2015 weer door. De eerste keer is op dinsdag 11 november, met als thema: Offers. Plaats: Antoniuskerk, Kanaalstraat 200. Het begint om 20.00 uur. Vanaf 19.45 is er koffie/thee. Als aanbeveling mag dienen dat al jaren lang een vaste groep datgene dat gebracht wordt als het ware indrinkt.

In 2013 is in onze stad voor het eerst een herdenking van de Kristallnacht geweest. De aanloop naar de poging tot totale vernietiging van het joodse volk lag al veel verder terug in de geschiedenis, maar het is de Kristallnacht die overduidelijk maakte dat 'vernietigen' niet als 'bij wijze van spreken' bedoeld was. Integendeel. Kristallnacht laat ook zien dat er midden in de barbarij ook Duitsers waren die de moed hadden zich in woord en daad hiertegen te verzetten. Net als vorig jaar wordt de herdenking gehouden in de lutherse kerk aan de Hamburgerstraat 9, op 9 november; het begint om 19.00 uur.

Utrecht Lezing: Jezus incognito

Elke vierde woensdag van de maand is in Parc Transwijk een lezing voor (met name) ouderen over godsdienst, maatschappij, economie, politiek of kunst en cultuur door deskundige sprekers die met passie over hun vakgebied kunnen vertellen.

Op 22 oktober is de spreker prof.dr. Martien E. Brinkman, hoogleraar interculturele theologie aan de VU in Amsterdam.

Verrassend vaak komen er in niet-religieuze kunstuitingen verborgen verwijzingen naar de Jezusfiguur voor. We zien ze in het werk van de schrijver Arnon Grunberg, beeldend kunstenaar Andy Warhol en vele anderen. Deze kunstenaars doen dat op een indirecte manier, door gebruik te maken van Jezus' identiteit zoals zijn roepingsbesef, boodschap, levensinzet en zijn levensvoltooiing. Dezelfde kenmerken zijn vaak terug te vinden bij sleutelfiguren in hedendaagse films, romans en kunstwerken. Zo komen ook alle belangrijke vragen die ooit óver Jezus en aan hem gesteld zijn, weer terug in de film, de literatuur en de beeldende kunst. Maar dan nu gericht aan een Jezus incognito. Misschien is dit een bevestiging van het feit dat kunstuitingen ook in onze geseculariseerde westerse cultuur onverminderd meeschrijven aan de betekenis van Jezus. Door het gebruik maken van prachtig beeldmateriaal wordt ons in deze lezing een helder beeld geschetst van de verhouding tussen kunst en religie.

Iedereen is welkom in Parc Transwijk (Hof van Transwijk 16) van 14.00 tot 16.00 uur. De zaal is open vanaf 13.30 uur. De toegang en de koffie/thee zijn gratis; wel verwacht de organisatie een bijdrage in de collecte van minimaal vijf euro om de kosten te dekken.

Nieuw: Leerhuis in Nieuwe Kerk met Henk Binnendijk

Lydia Kansen

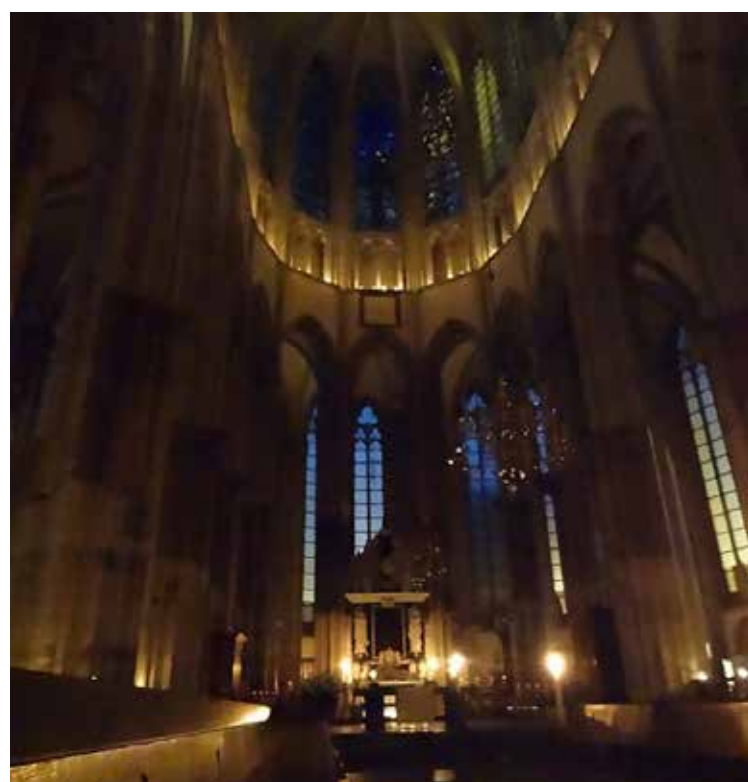
De Nieuwe kerk is in september van start gegaan met het Leerhuis op zondagmiddag. Het doel van deze nieuwe activiteit is om elkaar op de eerste zondag van de maand van 16.30 uur tot 18.00 uur te ontmoeten en samen te groeien in kennis van God en van de Bijbel. We luisteren eerst naar een spreker en gaan daarna met elkaar in gesprek om zo toegerust te worden om in onze eigen omgeving leerling van Jezus te zijn.

Het eerste Leerhuis op zondag 21 september was onder de inspirerende leiding van Henk Binnendijk, die na een lang leven van toegewijd geloof ons boeide met zijn verhaal en zijn eerlijke antwoorden op vele vragen. Op 5 oktober

en 2 november komt Binnendijk terug om ons verder mee te nemen in zijn visie op 'het verlangen van God'. De twee thema's zijn: 'Het koninkrijk van God' en 'Twee soorten godsdienst'.

Iedereen is van harte welkom om deel te nemen aan het Leerhuis. Er is ook per Leerhuis voorbereidingsmateriaal beschikbaar, die wordt verstuurd na je aanmelding via nk-utrecht.nl.

* Het beeldmerk dat de Nieuwe Kerk gebruikt voor het onlangs begonnen Leerhuis. Op 5 oktober en 2 november zijn de volgende leerhuisavonden, met Henk Binnendijk,

Kinderrondleiding Domkerk in de herfstvakantie

Bram Schriever

Speciaal voor kinderen (en hun begeleiders) is er in de Domkerk een avondrondleiding in de herfstvakantie. Kom op 23 oktober luisteren naar de stilte, middenin de stad. En kom erachter waarom mensen zo'n zes à zeven eeuwen geleden zo'n waanzinnig hoog gebouw bouwden.

* Op ontdekkingsstocht door de Domkerk...

We nemen je graag mee op een boeiende ontdekkingsstocht! Aansluitend is er iets te drinken met wat lekkers in het DomCafé.

De rondleiding is geschikt voor kinderen van 7 tot en met 12 jaar (met volwassen begeleiding). De rondleiding op donderdag 23 oktober in de Domkerk begint bij de bruine deur tegenover de Domstraat, om 19.30 uur en duurt tot ongeveer 21.00 uur. De deur gaat open om 19.15 uur. Kinderen en begeleiders betalen vier euro per persoon. Reserveren is niet nodig.

'Kogel door de kerk' is een interactieve route vol theater en technische snufjes, te zien en te beleven op zaterdag 18 en zondag 19 oktober in de Metaal Kathedraal aan de Rijkstraatweg 20.

Deze voorstelling is voor families met kinderen vanaf 6 jaar. Op zaterdag, tijdens het eerste weekeinde van de herfstvakantie, verlenen theaterstudenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU Theater) hun creatieve medewerking aan 'Kogel door de kerk'.

Studenten van de opleidingen Interactive Performance Design en Theatre and Education van HKU Theater ontwikkelden het theaterprogramma. Zij combineren nieuwe media en interactiviteit in een theatrale voor families met kinderen vanaf 6 jaar. De inhoud betreft onder andere de rijke geschiedenis van deze oude kerk en metaalfabriek in de stad. De route is uitdagend voor jong en oud.

Theater 'Kogel door de kerk'

'Kogel door de kerk' begint zaterdag 18 oktober om 12.00, 13.00, 14.00, 15.30, 16.30, 19.30 uur en zondag om 11.00, 12.00, 13.00, 14.30, 15.30, 16.30 uur. Het aantal kaarten per voorstelling is beperkt. Reserveren is dus aanbevolen. Dat kan via: kogeldoordekerk.hku.nl. Toegangskaarten kosten 6,50 euro per stuk, vijf euro voor kinderen tot 16 jaar.

Het theaterprogramma is gemaakt en wordt gespeeld door: Mariëlla van Apeldoorn, Bente van Arkel, Noufri Bachdim, Marijn van den Bogaard, Caro de Feijter, Rhodé Gonggrijp, Ynske de Haan, Tijmen Lohmeijer, Dalith Tempert, Annelies van Wijk, Jasper Wille en Justin Zijlstra. Productieondersteuning: Marlotte Nijenbrinks. Artistieke begeleiding: Wilfred Hermkens en Marcel Dolman. Productieondersteuning: Sophie Simenel en Anne de Veij.

In de kerk demonstreren tegen Israël

LEZERS SCHRIJVEN

De lezers van Kerk in de Stad hebben in het septembernummer kunnen lezen dat in de Domkerk een expositie zal komen over 'Palestijnse kinderen in militaire detentie'.

Deze tot antisemitisme leidende tentoonstelling, geaccepteerd door de kerkenraad van het Citypastoraat Domkerk, is voor vele Domgangers reden tot verdriet en ontzetting. Tweeduizend jaar lang heeft de

kerk zich schuldig gemaakt aan antisemitisme en jodenhaat. Dit alles liep uit op Auschwitz. In 1940 tekenden Nederlanders in groten getale het biefje: "Ik ben Arisch, niet Joods" en lieten daarmee hun joodse medeburgers in de steek. En durven wij het nu ons vinger-tje straffend op te heffen tegen Israël? Durven wij het nu, in de kerk te demonstreren tegen Israël? Dit zal onherroepelijk de Nederlandse joodse burgers treffen. Daarom zijn vele Domkerkgangers heel verdrietig en wij zouden niet willen dat de lezers van Kerk in de Stad denken, dat de Domkerkgangers allen instemmen met deze tentoonstelling.

Ondanks duidelijk protest besloot de kerkenraad de tentoonstelling toch doorgang te laten vinden. Bij de argumentatie viel het blitzlicht geheel op Israël. De kerkenraad schreef: "De kerkenraad vindt het belangrijk dat de schending van internationale kinderrechten

zichtbaar wordt gemaakt, ook in onze kerk." Ik dacht aan oktober 1940, de Arie-paragraaf! En aan het woord van rabbijn Jacobs: "Het enige dat we geleerd hebben, is dat we niets hebben geleerd."

Hebe Kohlbrugge

Boorde-vol twijfel

In het septembernummer van Kerk in de Stad was de brief over de discussie of predikanten wel of niet een (priester)boordje moeten gaan dragen niet ondertekend. De naam van de brieven-schrijver, Martin van den Berg, was weggevalen. Martin is via gmail bereikbaar door zijn naam in kleine letters aan elkaar voor de 'at' te zetten.

indredactie Kerk in de Stad

WIJKNIEUWS

Citypastoraat Domkerk

www.domkerk.nl

Zondag 5 oktober worden in de Domkerk drie kinderen gedoopt. Een feestelijke dienst voor ouders en gemeente van het Citypastoraat. Op deze zondag zijn ook alle kindergroepen present in de kerk. De kinderkring zal in verband met de doopdienst speciaal trakteren. De kinderen zullen tijdens de kerkdienst de cupcakes versieren en na de dienst uitdelen. Alle kinderen zijn hartelijk welkom. Zondag 5 oktober is het ook 'Kerk op schoot'. Bij Kerk op Schoot maken kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar op een speelse manier kennis met kerk-zijn. Tegelijkertijd is het een ontmoetingsmoment voor ouders en kinderen. Voor kinderen van 7 en 8 is er basiscatechese en tot slot hebben ook de Domtienaers hun eigen programma. Informatie over het kinderkerkwerk is te krijgen via jongindedom@domkerk.nl. Op zaterdag 4 oktober is er, speciaal voor kinderen, een dieren-dagconcert in de Domkerk. We willen allemaal gelukkig zijn, maar wat is dat eigenlijk: geluk? Helpt het om ernaar te zoeken? Dan moeten we weten waar. Kinderboekenschrijver Rom Molemaker heeft daar een verhaal over geschreven, dat bij het zaterdagmiddagconcert van die dag wordt verteld, vooral voor kinderen vanaf 8 jaar. De vertellers zijn Nettie van Dijk en Carlijn Metselaar. Domorganist Jan Hage zorgt voor de muziek.

EUG Oekumenische Studentengemeente (Janskerk)

www.eug-janskerk.nl

In de tweede helft van september zijn al verschillende activiteiten gestart. Maar oktober geeft ook nog mogelijkheden met een tweetal nieuwe activiteiten. Op dinsdagavond 7 oktober is er de eerste van een drietal avonden over: 'Mensen uit de Bijbel'. Aan de hand van de boekjes 'allemaal mannen' en 'allemaal vrouwen' met 2 x 21 Bijbelse portretten horen we verhalen van mensen van de Eeuwige en verbinden die verhalen met onszelf. Wie is onze Bijbelse favoriet en waarom? De vervolgvonden zijn op 28 oktober en 11 november. De avonden worden geleid door Harry Pals en Emsi Hansen. Op woensdagavond 8 oktober een heel andere avond met: 'De één gelooft wel. De ander niet'. Je hebt een partner die niet gelovig is. Moeilijk, lastig? Allerlei vragen kunnen zich voordoen: hoe vullen we de zondagmorgen in? Wat doen we rond de maaltijden? En wat geven we onze kinderen mee?

zaterdag 4 oktober
10.00 uur Wilhelminakerk, start wandeling 'bidden met de benen'
14.00 uur Johannescentrum, symposium wegens 25-jarig ambtsjubileum ds Toos Wolters
15.30 uur Domkerk, Dierendagconcert met verhalenverteller Rom Molemaker
18.30 uur Johannes-Bernarduskerk (Oranje Nassaulaan), stilteviering naar de orde van Taizé

zondag 5 oktober
10.30 uur Johannescentrum, start serie vieringen over Handelingen
16.30 uur Nieuwe Kerk, Leerhuis met Henk Binnendijk
19.30 uur Geertekerk, Bachcantate 'Komm, du süße Todesstunde'

maandag 6 oktober
20.00 uur Oranjekapel, geloofsgesprek met ds Mendie Hofma

woensdag 8 oktober
20.15 uur Johannescentrum, start leerhuis

donderdag 9 oktober
14.30 uur Dominicuskerk, oecumenische seizoenslezing over Naastenliefde door de eeuwen heen

vrijdag 10 oktober
20.15 uur TivoliVredenburg, concert Nederlandse Bachvereniging met cantates van Bach

* MEER-avond in Nieuwe Kerk op 12 oktober en 9 november.

Kids AGENDA

zaterdag 11 oktober
14.30 uur Johannescentrum, Open dag
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met Het koor van de Domcantorij (Engelse Evensong III)

zondag 12 oktober
14.30 uur Engelse kerk, avondzangen
15.00 uur Domkerk, 'In de ban van de man' met Janneke Stegeman
19.30 uur Nieuwe Kerk, MEER-avond met bankdirecteur Dirk Duijzer, over Bouwen aan Gods koninkrijk

dinsdag 14 oktober
20.00 uur Nicolaïkerk (consistorie), Leerhuis Bonhoeffer
donderdag 16 oktober
14.30 uur Dominicuskerk (Palestrinastraat), Contactmiddag 55+

zaterdag 18 oktober
12.00 uur (en daarna elk uur zes keer) Metaal Kathedraal - Rijksstraatweg 20, theatershow 'Kogel door de kerk'
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met Judith Verona Martin op viool en Jan Hage op clavacimbale: vioolsonates van Bach

zondag 19 oktober
11.00 uur (en daarna elk uur zes keer) Metaal Kathedraal - Rijksstraatweg 20, theatershow 'Kogel door de kerk'
dinsdag 21 oktober
20.00 uur Geertekerk, lezing Carel ter Linden over persoonlijk geloofsonderzoek

* Utrecht Lezing over 'Jezus incognito in de kunst'.

woensdag 22 oktober
14.00 uur Parc Transwijk, Utrecht Lezing: Jezus incognito in de kunst
20.15 uur Johannescentrum, tweede avond leerhuis

donderdag 23 oktober
19.30 uur Domkerk, rondleiding voor kinderen

zaterdag 25 oktober
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met de Cantores Martini: Evensong IV

zondag 26 oktober
19.30 uur de Wijkplaats, Vredeskring (viering samen met Ubuntuhuis)

maandag 27 oktober
20.00 uur Oranjekapel, geloofsgesprek met ds Mendie Hofma

woensdag 29 oktober
20.00 uur Nicolaïkerk (kosterij), intercultureel bijbellezen (Engelstalig)

zaterdag 1 november
10.00 uur Marcuskerk, bazaar
10.00 uur Nieuwe Kerk, Sisterhood-dag
20.15 uur Tuindorpkerk, Kamerkoor Sjanton zingt Requiem van Brahms

zondag 2 november
15.00 uur Tuindorpkerk, Kamerkoor Sjanton zingt Requiem van Brahms
16.30 uur Nieuwe Kerk, Leerhuis (deel 2) met Henk Binnendijk

zondag 9 november
19.00 uur lutherse kerk, herdenking Kristallnacht (Kerk en Israël)
19.30 uur Nieuwe Kerk, MEER-avond met Tijs Reumerman over 'Leiderschap en het koninkrijk van God'
dinsdag 11 november
20.00 uur Antoniuskerk (Kanaalstraat), leerhuisavond Kerk en Israël met Tirtzah Middleton

* Bazaar in Marcuskerk op 1 november.

(advertenties)

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN VERWEZENLIJKT WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 - 2516955

Omdat ieder persoon bijzonder is...

barbara
uitvaartverzorging

Tel. (030) 296 66 66 barbarauitvaart.nl
Egginklaan 51 Utrecht Nieuwe Vaart 5 Vleuten

Steeds op de hoogte blijven van de nieuw verschenen boeken op het christelijk en kerkelijk erf? www.boekentafels.nl

Daar achter liggen vragen als: wat geloof ik dan ten diepste? Wat is geloven eigenlijk? Waarin ligt het onderscheid tussen geloven en niet-geloven? Een avond met veel open vragen en gesprek. Harry Pals verzorgt deze avond. Opgave bij hem kan via hpals@xs4all.nl.

Jacobikerk

www.jacobikerk.nl

Op 5 oktober is prof. J. Muis voorganger in de Jacobikerk. In deze dienst zal het koor Santiago medewerking verlenen. 's Middags legt gemeentelid ds G. van Meijeren de Schrift uit en gaat voor in de gebeden. In de avonddienst om half acht verwelkomen we ds Abrahamsen uit Tienhoven. Discipel zijn van Jezus, wat betekent dat voor uw / je dagelijks leven? In een vierdelige cursus over dit onderwerp op de avonden van 4, 11, 18 en 25 november, in de Duifhuiszaal van de Jacobi, gaat het over deze thematiek. De avonden beginnen om 20.00 uur. De volgende onderwerpen komen aan de orde: Hoe kan ik Jezus volgen: wat betekent het dat ik geroepen ben Hem na te volgen? Hoe word ik persoonlijk gevoed en als gemeente? Hoe kan ik getuige zijn in woorden en daden? Wat betekent discipelschap voor de manier waarop ik omga met niet-christelijke naasten? Wat betekent dat voor de plaats die werk en rust krijgen? Voor meer informatie en opgave kunt u / kun je contact opnemen met Barbara Lamain, belamain@hotmail.com, telefoon 06-3095 4748.

Johannescentrum-gemeente

Johannescentrumgemeente
voor zoekers en zieners

wp.johannescentrum.nl

Op zaterdag 11 oktober opent de Johannescentrumgemeente van 14.30 tot 17.00 uur de deuren van het Johannescentrum voor de burens, de nieuwe bewoners van Overvecht, de nieuw-ingekomenen en voor andere belangstellenden. Zij kunnen dan kennismaken met het Johannescentrum en haar 'bewoners'. Via videobeelden, fotocollages en een rondleiding worden de bezoekers geïnformeerd over onze gemeenschap en het centrum. Er is ook ruimte om creatief bezig te zijn en voor kinderen zijn er spelletjes. In de serie vieringen 'Mensen van de weg-dragers van een visioen' zal Pastor Huub Schumacher op 12 oktober preken over de genezing van de lamme man. Dat het daarbij zeker niet gaat over de genezing van die ene lamme uit Handelingen 3: 1-10 zal u, zo denken wij, na de viering heel duidelijk zijn.

Marcuskerk-Wilhelminakerk

Zondag 5 oktober is de voorganger in de Marcuskerk ds J. Kruiter. Er is tienerdienst en Fairtrade-verkoop. In de Wilhelminakerk gaat ds Marian van Giezen voor

Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Zie voor meer informatie onder 'Vespers in Zuidoost'.

www.marcus-wilhelminakerk.nl

Zondag 12 oktober gaat ds Hans Koops voor in een viering van Schrift en Tafel. Op 19 oktober gaat ds Marian van Giezen voor in de Marcuskerk en ds Hans Koops in de Wilhelminakerk. In de Wilhelminakerk gaat ds Marian van Giezen die zondag voor in een dienst van Schrift en Tafel. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk, zie verder onder 'Vespers in Zuidoost'. Op 26 oktober is de voorganger ds Hans Koops.

Marcuswijk

We kunnen terugkijken op een goede startzondag (voor een verslag zie elders in dit blad). Een nieuw seizoen betekent ook nieuwe activiteiten. Op de website www.marcuskerk.nl is een overzicht van alle geplande activiteiten te vinden. 'De Bijbel in vier jaar'. In een periode van vier jaar hebben we de Bijbel van voor naar achteren gelezen. Geen Bijbelboek is overgeslagen, geen hoofdstuk vergeten. We lezen 30 september de laatste verzen en hebben het er dan opzitten. Op vrijdag 10 oktober komen we nog een laatste keer bij elkaar. We gebruiken dan een (eenvoudige) maaltijd waarvoor de recepten uit de Bijbel komen. De maaltijd wordt geserveerd om 19.00 uur. In verband met de voorbereidingen is het zaak om u aan te melden. Dat kan op het mailadres: predikant@marcuskerk.nl of per telefoon: 274 5036. Op 9 oktober is het najaarsreisje van de Ouderensoos. Meer informatie is te vinden op de website marcuskerk.nl. Op 23 oktober is er een liedjesprogramma, over het Amsterdam van vroeger en nu. We beginnen om half drie in de grote Marcuszaal en we gaan door tot half vijf. De zaal gaat om 14.00 uur open. Ook als u nog geen lid bent, bent u van harte welkom. Bijdrage in de kosten: € 1,50. Wie behoefte heeft aan vervoer kan contact opnemen met Cor van Rijswijk, telefoon 2888 597. Op 27 oktober is de laatste mogelijkheid om bruikbare spullen in te leveren voor de bazaar. Tussen 19.00 en 20.00 uur staan we klaar om alles in ontvangst te nemen. Ook kunt u kinderklleding inleveren tot en met maat 176. Hebt u het al genoteerd in de agenda? Zaterdag 1 november: bazaar, zondag 2 november: viering 25-jarig jubileum Marcuscantorij. Zie de uitgebreidere informatie elders in deze Kerk in de Stad.

Wilhelminawijk

Sinds kort is de nieuwe website van de Wilhelminakerk in de lucht: www.wilhelminakerkutrecht.nl. Kijk er eens op en laat ons weten wat u ervan vindt. Ontbreken er dingen? Kan het duidelijker? We horen het graag! De bezinnende zaterdagmorgenwandeling 'Bidden met de benen' zal op 4 oktober gemaakt worden vanuit de Wilhelminakerk. De wandeling begint om 10.00 uur met een kort gebed in de Wilhelminakerk, Hobbemastraat 35. Aansluitend wordt er ruim

WIJKNIEUWS

een uur gelopen, de eerste twintig minuten daarvan in stilte. Bij terugkeer een kopje thee of koffie. Tevoren aanmelden wordt op prijs gesteld, spontaan aansluiten is ook mogelijk. Er zijn geen kosten aan deze activiteit verbonden. Informatie en eventueel aanmelden bij Frans Saarberg, 06-2625 0597.

Op woensdag 15 oktober om 10.00 gaan we ons in de Huiskamer, Hobbemastraat 41, weer buigen over een afbeelding in combinatie met een bijbelgedeelte. Het is iedere keer weer verrassend om te merken hoeveel betekenis je kunt halen uit het goed kijken naar een afbeelding! Wilt u het eens komen proberen? Welkom! Graag even vooraf aanmelden bij ds. Marian van Giezen, 06-1841 9992 of marianvangiezen@online.nl, of bij Ankie la Rivière, 2513 713 of jfa.la.riviere@inter.nl.net.

In de Wilhelminawijk wordt een nieuwe ronde Huiskamergesprekken georganiseerd, in de week van 27 oktober. In 2013 zijn voor het eerst Huiskamergesprekken georganiseerd. De deelnemers waren enthousiast over deze vorm om met andere gemeenteleden in gesprek te gaan. Dit najaar gaan de leden van de Wilhelminawijk opnieuw met elkaar in gesprek gaan over dingen die hen na aan het hart liggen. Over wat hen dierbaar is, en dat in relatie met hun geloof. Deze serie heeft als titel meegekregen: 'Geloof uit onverwachte hoek'.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

www.nicolaïkerk.nl

Zondag 5 oktober, de derde zondag van de herfst, is er om 10.00 uur een dienst waarin de heilige doop zal worden bediend aan Floor Esther, dochter van Michiel Joerink en Mirjam van de Beld, Madeleine, dochter van Bastiaan en Marjolein Mol, en Mees Bastiaan Jan, zoon van Hannah Kisjes en Aarnout Plaisier. Dit najaar zijn we op weg met de verhalencyclus rondom Abraham. Deze morgen het geladen bericht over de scheiding tussen Abraham en zijn neefje Lot uit Genesis 13: 1-18. Ds Dirk Neven is de voorganger, Ko Zwanenburg de organist. Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Hierover staat informatie elders in dit nummer. Op zondag 12 oktober gaat Eva Ouwehand, geestelijk verzorger bij Altrecht, voor. We lezen verder in Genesis 16, het verhaal van Hagar, die de woestijn in vlucht omdat Sara haar vernedert en bij een bron door een engel wordt gevonden. Zondag 19 oktober houden we met elkaar in de Nicolaïkerk de oogstdienst. We staan stil bij de goede gaven van gewas en arbeid, en horen het bericht in Genesis 18: 1-15 van de annunciatie aan Sara en Abraham: 'Ik kom over precies een jaar bij u terug en dan zal uw vrouw Sara een zoon hebben'. Voorganger is ds Dirk Neven en organist is Ko Zwanenburg. Om 17.00 uur is er een vesper in de Marcuskerk. Hierover staat informatie elders in dit nummer. Zondag 26 oktober is ds

Rebecca Onderstal uit Cothen de voorganger en Berry van Berkum de organist. Het leesrooster van de Eerste Dag geeft voor de doorgaande lezing uit Genesis hoofdstuk 18: 16-23 aan, Abrahams voorbede voor Sodom.

www.nk-utrecht.nl

Het gemeenteweekende op camping De Boomgaard in Bunnik vormt inmiddels al een vertrouwd startschot van een nieuw seizoen voor alle activiteiten van de Nieuwe Kerk. Hard sporten, inhoudelijke workshops, een heerlijke barbecue en een zonnige campingdienst waren de ingrediënten van een prachtig begin.

Het bruist van de activiteiten. Inmiddels zijn de huiskringen van start gegaan. Er is gekozen voor een 'big bang': een nieuwe kringindeling. De deelnemers aan de kringen gaan aan de slag met 'De uitdaging van een christelijke levensstijl' van Nicky Gumbel. De eerste MEER-avond en het nieuwe Leerhuis op zondagmiddag zijn ook begonnen (op een andere plek in dit blad meer hierover).

In het eerste weekeinde van oktober vindt de jaarlijkse 'Binnenstebuitendag' plaats: de Nieuwe Kerk-leden trekken hun eigen wijk in om iets te gaan doen voor hun naaste omgeving. Opnieuw wordt een Sisterhood georganiseerd. Deze dag, speciaal voor vrouwen, is op 1 november. We zijn blij met en dankbaar voor een aantal ontwikkelingen in de kerk. Op 12 oktober kunnen we zes nieuwe ambtsdragers bevestigen. Verder zal in de komende maanden stagiaire Amrita zich verdiepen in een aantal zaken. Eind augustus mochten we maar liefst acht baby's dopen en in september nog eens vijf in een extra doopdienst. Met zoveel baby's – een dankbare luxe – was het nodig om onze crèche opnieuw in te delen. Er heeft meteen een verbouwing plaatsgevonden, zodat we de ruimte van de Nieuwe Keten veel effectiever kunnen gaan gebruiken. Voor vragen, e-mail naar info@nk-utrecht.nl.

Utrecht-West

www.pktnk.nl

De voorganger in de dienst in de Wijkplaats op 5 oktober is ds Pim Brouwer. Anders dan eerder aangekondigd is dit géén SMS-dienst. Een week later is ds Sijbrand Alblas uit De Lier weer even terug in ons midden. Op 19 oktober worden twee ambtsdragers bevestigd: Karin Schroten als ouderling-kerkrentmeester en Jurjen de Pauw als diaken. Op 26 oktober vierten we samen het Heilig Avondmaal. Beide diensten worden geleid door ds Pim Brouwer.

In Parc Transwijk gaat op 5 oktober ds P. Pannekoek voor; de muziek op deze Israëlzondag wordt mede gemaakt door Isabelle van Doorn (piano) en Maaïke Peters (cello). Op 12 oktober is de voorganger ds N. den Bok. De dienst van Schrift en Tafel op 19

oktober wordt geleid door de heer J.B. Alblas en een week later (Nationale Bijbelzondag) leidt ds Jan Erik Riemens de dienst.

Diverse jongerenkringen zijn op 1 oktober gezamenlijk gaan bowlen als aftrap van het nieuwe seizoen. De komende maanden hebben 'True Confessions', 'Next Level', 'Upgrade' en 'Dante' hun eigen programma. Nieuwe leden zijn altijd welkom!

Ook de vrouwengespreksgroep (50+) en de ouderenkring zijn alweer begonnen, evenals de nieuwe 'Zoektocht' kring (55+) die ds. Jaspert Slob leidt over het leven en werk van mystica Simone Weil.

Donderdag 9 oktober is in de Dominicuskerk de eerste oecumenische seizoenslezing uit de serie 'Ik en de ander'. Kunst-historicus dr. Hanneke van Asperen vertelt over 'Naasteliefde door de eeuwen heen' aan de hand van de actuele tentoonstelling in het Museum Catharijneconvent. Zie ook de aankondiging elders in dit blad. De volgende Utrecht Lezing is op woensdag 22 oktober in Parc Transwijk. Professor Martien Brinkman vertelt over 'verborgen' verwijzingen naar Jezus in de moderne kunst. Zie ook de aankondiging elders in dit blad.

Op zondag 26 oktober is de maandelijkse 'Vredeskring' in de Wijkplaats: een moment om op adem te komen voor iedereen (kring – kaarsen – zingen – teksten – muziek – eigen inbreng). De viering wordt mede georganiseerd door het Ubuntuhuis en begint om 19.30 uur.

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

www.protestantszuilen.nl

Oranjekapel

Van 21 september tot en met 26 oktober horen we verhalen over Abraham in de kerkdiensten. Ook de kindernevendienst zal zich met deze verhalen bezig houden. Een van onze gemeenteleden, vader van drie kinderen, heeft Abraham mooi afgebeeld, met zijn stok; zo is hij er elke zondag bij, van achter de avondmaalstafel!

Zondag 5 oktober is ds Nienke Vos onze voorganger. Op zondag 12 oktober is Jan Koning present als cantor, en vierten we een dienst van Schrift en Tafel met ds Mendie Hofma.

Een van onze vaste gastvoorgangers, ds Lieske Keuning, net met emeritaat, heeft nog een mooie nieuwe klus aanvaard, in de Evangelisch Lutherse Kerk in Amsterdam. Vanaf deze plek alle goeds gewenst! Dat betekent dat zij minder voortgaat bij ons. Gelukkig lukt het om daar andere mensen voor te vinden, zoals ds Ben van Veen op zondag 19 oktober.

Op zondag 26 oktober gaat onze wijkpredikant ds Mendie Hofma voor; na deze dienst is er weer de gelegenheid om te bespreken wat u gehoord en beleefd hebt in de viering. Ook proberen we de stap te maken naar ons dagelijks leven: waar raakt de zondagse dienst aan ons leven; wat kunnen en willen we concreet met wat we hebben gehoord? We beginnen ongeveer een kwartier na afloop van de dienst en ook u bent van harte welkom.

'KidSjes'

Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

HULPVERLENING

Wilt u uw verhaal kwijt?
 iets bespreken?
 Persoonlijk contact?
 Wij hebben altijd tijd
 voor een gesprek of chat:

Sensor
 Utrecht
 DAG EN NACHT AANDACHT

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensor.nl

Boerderij Mereveld

PARTY & EVENEMENTENVERZORGING
 SINDS 1938

**BRUISENDE BEDRIJFSEVENEMENTEN
 ROMANTISCHE HUWELIJSFEESTEN
 VERRASSEND ENTERTAINMENT
 STIJLVOLLE BUFFETTEN EN DINERS**

Boerderij Mereveld ademt de sfeer van het landelijk leven van rond het jaar 1900 en ligt toch op slechts enkele minuten van Utrecht-centrum. Zoekt u naar een sfeervolle locatie waar vakmanschap en creativiteit het succes van uw bedrijfsfeest, bruiloft of diner garanderen? Wij heten u van harte welkom!

Capaciteit 25-500 personen, parkeren geen probleem, makkelijk te bereiken

Inlichtingen of documentatie?

Belt u ons:

Tel. 030 - 251 47 80 Fax 030 - 254 34 23

Mereveldseweg 9 3584 LH Utrecht

www.boerderijmereveld.nl

Brinkers
 Tapijten Gordijnen

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

À Dieu *Waardig afscheid nemen in het Licht van de Eeuwige*

Geen band (meer) met de kerk, maar wel een christelijke uitvaartplechtigheid? De voorgangers van À Dieu zijn bereikbaar op 085 - 489 49 01 (9-21 uur). Initiatief: Protestantse Gemeente Utrecht (PKN) www.adieu-uitvaartdiensten.nl

REPARATIE

**Klokkenatelier
 Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken en
 barometers

(reparatie en verkoop)
 Vleutenseweg 320,
 Utrecht.

Tel: 030-6034247

www.klokken-barometers.nl

www.pgu.nu

Als u een advertentie elk nummer plaatst ontvangt u 10% korting. Een kleine advertentie van een paar regels (zoals een oproep) bedraagt 15 euro.

**INSTALLATIEBEDRIJF
 VOSSEBELT B.V.**

Installatiebedrijf Vossebelt B.V. is ruim 45 jaar een betrouwbare partner voor al uw werkzaamheden op het gebied van:

- * Centrale verwarming
- * Lucht verwarming
- * Stadsverwarming
- * Koeling
- * Mechanische ventilatie
- * Loodgieters werkzaamheden
- * Service en onderhoud
- * Verhuur, lease en verkoop CV-ketels
- * Ontstoppingswerkzaamheden

Pakketboot 5 - 3991 CH Houten
 Tel. (030) 2885108 - Fax (030) 2871044
 Internet: www.vossebelt.org
 U vindt ons op bedrijventerrein de Meerpaal

Wij installeren
 zonnepanelen
 van Duitse
 topkwaliteit

Airco Split Unit
 vanaf
 € 1500,-
 inclusief
 montage & BTW

**Verweij
 elektrotechniek
 Verweij
 Beveiligings
 Systemen VBS**

Vakmensen in installeren

Veldwade 8
 3439 LE Nieuwegein
 Telefoon 030-2886513

Prins
 Schoonmaakdiensten

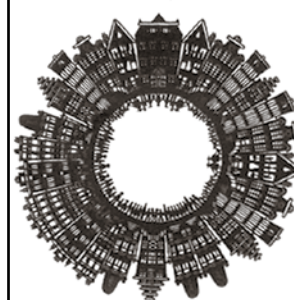
Betrouwbaar
 Prettig
 Professioneel

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverijstraat 37 • 3534 AG Utrecht
 030-2444004 • www.prins.nl

www.kinderdienst.nl

dé website voor leiding van kind-
 nevendienst
 en kinderwoorddienst

Lauteslager

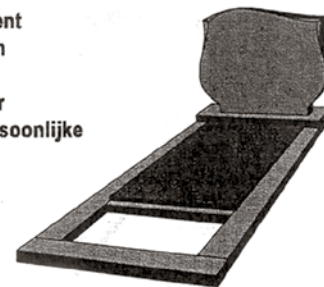
makelaars bv sinds 1850
 Catharijnesingel 100
 3511 GV Utrecht

fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl

030-231 51 86

**STEENHOUWERIJ
 JONGERIUS**

- een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- complete verzorging van vergunning tot plaatsing

Schaverijstraat 59,
 3534 AS Utrecht,
 tel. 030-2444004

www.steenhouwerij.nl

**De mensen achter
 Uitvaartverzorging H. Agterberg**

"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen,
 directeur van Uitvaartverzorging
 H. Agterberg in Utrecht.
 Al 100 jaar verzorgen wij
 complete begrafenissen en crematies.

Met al uw wensen wordt rekening
 gehouden. De overledene kan
 bijvoorbeeld worden overgebracht
 van het woonhuis of ziekenhuis
 naar ons sfeervol ingerichte
 uitvaartcentrum aan de
 Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht.
 Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.
 Ons team van professionele medewerkers regelt dat
 allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom
 7 dagen per week bereikbaar
 - zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden
 direct hulp te bieden."

Uitvaartverzorging H. Agterberg
 Wolter Heukelslaan 50-51
 3581 ST Utrecht
 telefoon (030) 251 09 82
 Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

**Afscheid.
 Een mensenleven waardig.**

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

**PCB
 UITVAARTZORG**

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
 Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

**Reisboekhandel
 INTERGLOBE
 Reisgidsen**

**Landkaarten
 (overzichtskaarten
 en deelkaarten
 van - bijna - alle
 landen ter wereld**

*

Vinkenburgstraat 7
 3512 AA Utrecht
 telefoon 030-2340401

www.narratio.nl

Het adres voor inspirerende
 uitgaven, projecten en
 tijdschriften.

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met * zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *
De M. Keizerlaan
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. T. Zijlstra, Utrecht, Heilig Avondmaal,
12-10 ds. Vv.L. van der Geer, Alphen a/d Rijn
19-10 ds. T. Zijlstra, Utrecht, Oogstdienst, Sing Now
26-10 mw.A. van der Schrier-Cuperus, Vleuten

Blossom
Grave van Solmsstraat 4
Diensten: 11.00 u.
05-10 eten en vieren
12-10 geen viering
19-10 Eten en vieren
26-10 geen viering

Domkerk *
Domplein
Diensten: 10.30 u.
05-10 ds. N.J. de Jong-Dorland
12-10 ds. D.M. de Jong
19-10 ds. A.V. Kuipers
19-10 15.30 u. Gebeds- dienst straatpastoraat
26-10 ds. N.J. de Jong-Dorland
Vesper, 19.00 u.
05-10, 12-10, 19-10 en 26-10

Evang.-Lutherse kerk
Hamburgerstraat
Diensten: 10.30 u.
04-10 ds. Chr.Karrer, Duitse Dienst
05-10 ds. C. van Opstal, Heilig Avondmaal
12-10 ds. Chr. Karrer
19-10 ds. C. van Opstal
26-10 ds. C. van Opstal en ds. Chr. Karrer

Evang.-Lutherse kerk De Wartburg
Kennedylaan
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. K. Storch
12-10 ds. M.Tuski
19-10 ds. A.A. van den Berg
26-10 ds. K. Storch

De Haven *
Marco Pololaan 185
Diensten: 16.30 u.
05-10 10:15 u. Open Bijbel- studie
12-10 ds. M. van Duijn
14-10 19:45 Visieavond
19-10 10:15 Open Bijbel- studie
26-10 ds. M. van Duijn
28-10 Student en Ontmoe- ting

Jacobikerk *
St. Jacobsstraat
Diensten: 10.00 u.
05-10 prof. dr. J. Muis
12-10 ds. A.J. Zoutendijk
19-10 ds. K. Hage
26-10 ds. A.J. Zoutendijk

Diensten: 17.00 u.
05-10 ds. G. van Meijeren
12-10 ds. A.D.L.Terlouw
19-10 ds. A.J. Zoutendijk
26-10 dr. H. de Leede

Janskerk *
EUG Oek. Studentenge- meente
Janskerkhof
Diensten: 11.00 u.
05-10 dhr. J. Smit, o.s.a.
12-10 mw. M. Milder
19-10 ds. H. Pals, Doopvie- ring
26-10 mw. A.M. Gerritsen

Johannescentrum *
M. van Parmadreef
Diensten: 10.30 u.
05-10 ds. T.Volters, dienst van Schrift en Tafel
12-10 past. H. Schumacher
19-10 Verhaal halen, dienst van Schrift en Tafel
26-10 ds. T.Volters

Marcuskerk *
Wijnesteinlaan
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. J. Kruiter
12-10 ds. J.S. Koops
19-10 ds. M. van Giezen
19-10 17.00 vesper
26-10 ds. J.S. Koops

Nicolaïkerk *
Nicolaaskerkhof
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. D. Neven, Doop
05-10 17.00 Vesper
12-10 ds. E. Ouweland
19-10 ds. D. Neven, Oogst- dienst
26-10 ds. R. Onderstal

Nieuwe Kerk *
Bollenhofsestraat
Diensten: 10.00 u.
05-10 dhr. C. van Wieren
12-10 dhr. C. van Wieren
19-10 ds. H.Vreekamp
26-10 mw. ds. L. Kansen

Oranjekapel *
Amsterdamsestraatweg
Diensten: 10.00 u
05-10 dr. N.M.Vos
12-10 ds. M. Hofma
19-10 ds. L. Keuning
26-10 ds. M. Hofma
31-10 Hervormingsdag

Pieterskerk, Eglise Wallonne
Pieterskerkhof
Diensten: 10.30 u.
05-10 dhr./mw. P.Stemerding
12-10 dhr./mw. J. la Grouw
19-10 ds. D. Ribs
26-10 onbekend

Roobolkapel
Corn. Roobolstraat
Diensten: 10.00 u.
05-10 geen dienst
12-10 mw.A. van 't Spijker
19-10 geen dienst
26-10 mw. ds. M. Sillevius Smitt

Tuindorpkerk *
Van Riellaan
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. H. Snoek, Israël- zondag
12-10 ds. P.J. Rebel
19-10 ds. P.J. Rebel, dienst van Schrift en Tafel
26-10 ds. Y.Viersen

Wilhelminakerk *
Hobbemastraat
Diensten 10.00 u.
05-10 ds. M. van Giezen
12-10 dienst in de Marcus- kerk
19-10 ds. H. Koops
26-10 dienst in de Marcus- kerk

De Wijkplaats
Johan Camphuijsstraat 101
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. D.Vv. Brouwer
12-10 ds. S.Alblas
19-10 ds. D.Vv. Brouwer
26-10 ds. D.Vv. Brouwer, Schrift en Tafel

andere kerken

Baptisten Gemeente Utrecht 'Silo'
Herenstraat 34-36
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. A. Noordhoek, Avondmaal
12-10 mw. K. Timmer
19-10 ds. A. de Boer, Familie- zondag
26-10 dhr. H. Baas

Doopsgezinde Gemeente *
Oudegracht 270
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. J. Nottelman
12-10 ds. A. van der Zijpp
19-10 ds. T. Rijken
26-10 ds. C. Schlette

* Detail Nicolaïkerk (foto Maarten Buruma).

Geertekerk, *
Remonstrantse Gemeente
Geertekerkhof
Diensten: 10.30 u.
05-10 ds. A. Wieringa
12-10 ds. F. Kruyne, Cantorij
19-10 dhr. M. van Leeuwen, Woord en Tafel
26-10 dhr. T. Barnard, Win- tertijd

Gemeenschap Wladimirskaja
Sint Antoniuskerk
Kanaalstraat 200
Diensten: 10.30 u.
05-10 onbekend
12-10 onbekend
19-10 onbekend
26-10 onbekend

Kerk van de Verkondiging van de Moeder Gods
Springweg 89
Diensten: 09.00 u.
05-10 onbekend
12-10 onbekend
19-10 onbekend
26-10 onbekend

Holy Trinity Church
Van Limburg Stirumplein
05-10 9:00 Eucharist (En- gels), rev. D. Phillips
11:00 All Age Eucha- rist (Engels), rev. D. Phillips
12-10 9:00 Eucharist (Ne- derlands), rev. D. Phillips
18-10 19:30 Evening Prayer and Praise (Engels), rev. D. Phillips
19-10 9:00 Eucharist (Ne- derlands), dhr. P. Boswijk
19-10 11:00 Eucharist (En- gels), dhr. P. Boswijk
26-10 9:00 Eucharist (Ne- derlands), rev. D. Phillips
26-10 11:00 Eucharist (En- gels), rev. D. Phillips

Huis van Vrede
Van Kleffenslaan 1
Diensten: 11.00 u. met Ma- rokkaans ontbijt
05-10 onbekend
12-10 onbekend
19-10 onbekend
26-10 onbekend

ICF Utrecht
Mattheuskerk
Hendrika van Tussenbroek- laan 1a
Diensten: 14.00 u., engels- talig
05-10 br. Bonhof
12-10 br. Bonhof
19-10 br. Bonhof
26-10 ds. A. v.d. Bovekamp

Jeruëlkapel, *
Vrije Evangelische
Gemeente Ivoordreef
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. F. Daane, Israël- zondag
12-10 ds. D. Spee, Maaltijd van de Heer
19-10 ds. R. Meter
26-10 dr. T.L. Hettema, aan- vang wintertijd

Leger des Heils
Schooneggendreef 27H
Diensten: 10.00 u.
05-10 lt. Marc Potters
12-10 lt. Marc Potters
19-10 maj. C. Broekman
26-10 majors H. en M. van Essen

Nederlands Gereformeerde Kerk
Jeruzalemkerk
Troosterlaan 65
Diensten: 09.30 u.
05-10 ds. M. Janssens
12-10 ds. M. Janssens, Heilig Avondmaal
19-10 ds. J. M. Smelik
26-10 ds. M. Janssens
Diensten, 17.00 u.:
05-10 ds. P.A. van Veelen
12-10 ds. K. van As
19-10 predikant onbekend
26-10 ds. M. Janssens, Heilig Avondmaal

Oecumenische onder- wegkerk Blauwkapel
Kapeldwarsweg
Diensten: zondag 10.30 u.
05-10 past. A. van Dam, or- ganist/musicus: dhr. H. van Ijcken, Dienst van Woord en Tafel
12-10 past. M. de Meij, or- ganist/musicus: dhr. P. van Helden
19-10 drs. P.D.D. Steegman, organist/musicus: dhr. A. van Vlieggen
26-10 ds. K. 't Lam, organist/ musicus: dhr. F. Sellies

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste Gertrudis
Willemsplantsoen 2
Diensten: 10.00 u.
05-10 mgr. J. Vercammen
12-10 past. B. Wallet
19-10 past. A. Duurkoop
26-10 past. B. Wallet

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum
Heidelberglaan
Diensten: 10.00 u.
05-10 geen dienst
12-10 past. L. Berkhout
19-10 past. P. Buis
26-10 ds. M. van Steenbeek

Diakonessenhuis
Bosboomstraat
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. F. Kruyne
12-10 ds. I. Haijink, Woord- en Tafelviering
19-10 past. W. Oldenhof, Woord- en Tafelvie- ring
25-10 10-11 u. en 15-16 u. Gedenkbijeenkom- sten
26-10 dhr. G. Krul

St. Antonius ziekenhuis
Soestwetering 1
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. N.Th. Overvliet- van der Veen
12-10 ds. J.J. Tersmette
19-10 ds. N.Th. Overvliet- van der Veen
26-10 mw. C. Koek-Strauss

Willem Arntsz Huis
Lange Nieuwsstraat
Diensten: 10.30 uur
05-10 ds. L. Meiling
12-10 geen dienst
19-10 past. B. van Empel
26-10 past. B. van Empel

zorgcentra

Alb. van Koningsbruggen
Beneluxlaan
Diensten: 10.30 u.
05-10 mw. G. van Liebergen
12-10 mw. M. Zuilhof
19-10 dhr. P. van Mansfeld
26-10 mw. M. Eikelenboom

De Lichtkring
Eykmanlaan
Diensten: 17.00 u.
05-10 da. S. Bos
12-10 ds. C. van Wieren
19-10 mw. A. Dubois-van Hoorn
26-10 ds. N. Meynen

Rosendaal
Judenreef
Diensten: 10.45 u.
05-10 past. Th. Moorman, eucharistieviering
12-10 mw. A. Oldenziel, Vwoord en Tafel
19-10 mw. J. Gijzel
26-10 mw. R. Prins

Swellengrebel
Burg. F. Andreaelaan
Diensten: 10.00 u.
05-10 geen viering
12-10 dhr. G. Krul
19-10 geen viering
26-10 ds. E. Bakker

Tamarinde
Neckardreef
Diensten: 10.30 u.
05-10 geen viering
12-10 mw. Prins
19-10 mw. Prins
26-10 ds. Jurjens

Tolsteeg
Saffierlaan
Diensten: 10.30 u.
05-10 dhr. G. Krul
12-10 mw. G. van Liebergen
19-10 mw. A. van der Schrier
26-10 past. H. Leijendekkers

Transwijk
Hof van Transwijk 16
Diensten: 10.30 u.
05-10 ds. J. Slob, Israëlzon- dag, musici: mw. I. van Dooren en mw. M. Peters
12-10 ds. N. den Bok
19-10 dhr. J.B. Alblas, dienst van Schrift en Tafel
26-10 ds. J.E. Riemens, Nati- onale Bijbelzondag

Tuindorp-Oost
Winklerlaan
Diensten 10.00 u.
05-10 viering
12-10 viering
19-10 dhr. R. Hoff
26-10 viering

Zuylenstede
Perudreef 8
Diensten: 10.00 u.
05-10 ds. J.E. Riemens, Israël- zondag, musicus: dhr. L. van Egmond
12-10 mw. A. Dubois-van Hoorn
19-10 dhr. A. Hubers
26-10 ds. T. Zijlstra

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk
Maandag
7.00 uur Ochtendgebed
Maandag t/m zaterdag
12.30 uur Middaggebed
Zondag en woensdag
19.00 uur Avondgebed

Kapel Hoog Catharijne
Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45– 13.00 u

VRIJDAG 't Huis aan de Vecht
Costa Ricadreef
Dienst: 19.30 u.

Zorgcentrum de Bijkershoek
Van Bijkershoeklaan
Diensten: 15.00 u.
10-10 ds. B. Wallet

ZATERDAG Axion locatie Dr. J.N. Voorhoeve
Van Heuven Goedhartln 3
Diensten: 10.30 u

Wolvenplein gevangenis
Wolvenplein
Diensten: 10.00 u.

huwelijken

Stulpkerk te Lage Vuursche (Hogevuurscheweg 4), vrijdag 10 oktober, 15:30 u.,
ds. A.J. Zoutendijk
Rolf Brummel en Margje Ver- meulen

LEESROOSTER

De komende weken ver- meldt het leesrooster van het Nederlands Bij- belgenootschap de vol- gende bijbelgedeelten:

zo 5 okt. Ezechiël 21:13-22
ma 6 okt. Ezechiël 21:23-32
di 7 okt. Ezechiël 21:33-37
wo 8 okt. Ezechiël 22:1-16
do 9 okt. Ezechiël 22:17-31
vr 10 okt. Psalm 102:1-12
za 11 okt. Psalm 102:13-29

zo 12 okt. Ezechiël 23:1-10
ma 13 okt. Ezechiël 23:11-20
di 14 okt. Ezechiël 23:21-35
wo 15 okt. Ezechiël 23:36-49
do 16 okt. Ezechiël 24:1-14
vr 17 okt. Ezechiël 24:15-27
za 18 okt. Psalm 17

zo 19 okt. Efeziërs 4:1-6
ma 20 okt. Efeziërs 4:7-16
di 21 okt. Efeziërs 4:17-24
wo 22 okt. Efeziërs 4:25-5:2
do 23 okt. Efeziërs 5:3-20
vr 24 okt. Deut. 4:44–5:5a
za 25 okt. Deut. 5:5b-21

zo 26 okt. Deut. 5:22–6:3
ma 27 okt. Deut. 6:4-25
di 28 okt. Deut. 7:1-11
wo 29 okt. Deut. 7:12-26
do 30 okt. Deut. 8:1-6
vr 31 okt. Deut. 8:7-20
za 1 nov. Deut. 9:1-24

‘IEDER RIEPT TOT ZIJN EIGEN GOD OM HULP’

Interreligieuze vredeswake

* De Antoniuskerk in Lombok.

* De nieuwe Ulumoskee in Lombok, de grootste van Nederland... (foto's Piet Warners).

Piet Warners

Al vele jaren wordt in september in het kader van de Vredesweek een bijzondere wake - een interreligieuze Vredeswake - gehouden in de St Antoniuskerk aan de Kanaalstraat in het multiculturele Lombok. Een wake georganiseerd door de Antoniusgemeenschap, de Liberale Joodse Gemeente en de Ulumoskee.

De gemeenschap van de Ulumoskee betreft binnenkort de nieuwe (Turkse) Moskee op de kop van Lombok. De grootste moskee van Nederland. Heel bijzonder in deze nieuwe moskee is de (gebeds)ruimte voor anders gelovigen. Dat lijkt uniek te zijn en het zegt veel over de inzet van deze gemeenschap in onze stad. Open naar anderen. Zoeken naar verbindingen. Omdat in deze tijd de tegenstellingen verscherpen, leek het me goed op 14 september deze gemeenschappelijke wake te bezoeken en mee te vieren. Het werd een bijzondere ervaring. Joden, Christenen en Islamieten in één gebedsdienst. Kan dat wel? Dat zullen sommigen zich afvragen. Ik deed dat ook. Maar zie: het werd niet één pot nat. Wel een gezamenlijkheid in verscheidenheid. Verschillen worden niet verdoezeld.

Jona

Ik moest onwillekeurig denken aan het boekje Jona, waar in het eerste hoofdstuk gezegd wordt dat tijdens de zware storm: "Ieder riep tot zijn eigen god om hulp." En ik vroeg me af: geldt dat hier ook? Ik heb daar geen antwoord op. Ik weet wel van een

groot verschil in godsbeleving, maar in deze wake kwamen die belevingen hoe dan ook dicht bij elkaar. De gekozen teksten (zie de hierbij afgedrukte pagina uit de liturgie) wijzen alle in dezelfde richting. Ik weet ook wel dat je heel andere teksten in de verschillende religies - ook de onze - kunt vinden om ze tegen elkaar op te zetten. Hier gebeurde dat niet. Een aardige bijzonderheid was dat de nieuwe imam van de Ulumoskee (hij is nog geen drie maanden geleden ingevlogen en doet zijn uiterste best Nederlands te leren) van harte aan deze bijeenkomst meewerkte.

Hoe je er verder ook over kunt denken: het is mogelijk om ondanks de toenemende verscherping en haatzaaiende opmerkingen die je van links en rechts hoort, de wil te tonen daar niet aan toe te geven. Samen bouwen - met alle verschillen - aan deze wereld om daar veilige en vreedzame plekken te creëren. Nee - het spijt me bepaald niet dat ik die zondagmorgen naar de Antoniuskerk ben gegaan. Ik was bepaald niet de enige protestant.

Toch deed het me pijn dat van protestantse zijde geen officiële medewerking was...

Samen plaatsen we ons nadrukkelijk onder deze heilige teksten:

Soerah 5, 32

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ

Daarom hebben wij de mensen voorgeschreven dat voor wie een ziel doodt - het is alsof hij alle mensen doodde en dat voor wie iemand laat leven, het is alsof hij alle mensen deed leven. Onze boodschappers kwamen tot hen met duidelijke Tekenen, velen van hen waren daarna overtreders op aarde.

Uit de Talmoud

כל המאבד נפש אחת מעלים עליו כאילו איבד עולם ומלואו וכל המציל נפש אחת מעלים עליו כאילו הציל עולם ומלואו

Ieder die veroorzaakt een verlies van een mens het is alsof hij heeft een hele wereld verloren, en ieder die redt een mens het is alsof hij heeft een hele wereld gered.

Jesaja 2, 4b

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk, geen mens zal meer weten wat oorlog is.

“Geef de ziel de stilte die zij nodig heeft om zich te laten horen, want de stem van de ziel is zacht.”

Claar de Roy-Brokmeier

In de Domkerk vinden vanaf eind oktober 4 meditatieve bijeenkomsten plaats onder leiding van Clear de Roy-Brokmeier, lid van de Nikola-kommuniteit. Voor het vierde opeenvolgende jaar is er de mogelijkheid om in de gesloten Domkerk in stilte te lopen en te zitten.

Tijdens ‘In de stilte ...’ in de Domkerk zullen we met een-

voudige meditatieve oefeningen dicht bij onze eigen stilte komen. Je ervaart de ruimte en de werking van de Domkerk, wanneer deze gesloten is voor publiek.

Tijd nemen

We zullen samen tijd nemen om te luisteren, te kijken en gewaar te worden wat er zich in de stille ruimte van de kerk aandient en wat dit in ons beweegt brengt. We worden ons bewust van onze adem en van de ge-

waarwordingen in ons lichaam. Met aandacht in stilte door de kerk lopen, geeft ons de kans om de innerlijke stem, die in ons spreekt te verstaan. In een groep dit beleven versterkt je eigen stilte, je stimuleert elkaar op vanzelfsprekende wijze.

*Ik sta meer open voor het nieuwe dat uit de stilte voortkomt
De stilte samen beleven
Genieten van de stilte
Een fundament van stilte in mijzelf creëren*

*Ik ga de ruimte van de stilte binnen
De stilte is voedend voor mijzelf
Ik merk de stilte meer op waar ik ook ben, wat ik ook hoor
In de stilte kunnen mijn zintuigen opengaan: ik word meer ontvankelijk.*

Ervaring met meditatie is niet nodig. Jong en oud, iedereen is hartelijke welkom.

* Stilte in de Domkerk ervaren...

‘In de stilte...’ in de Domkerk

Cursus: “In de stilte ... in de Domkerk”
Data: donderdag 30 oktober, 27 november, 19 februari en 19 maart
Tijd: 16.30 tot 17.45 uur
Plaats: Domkerk, zijingang, bel bij bruine deur
Opgave: clauderoy@casema.nl of 06-4061 3028
Kosten: Vrijwillige bijdrage na afloop van elke bijeenkomst

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE
PROTESTANTSE GEMEENTE
UTRECHT EN VERSCHIJNT
MAANDELIJKS

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen,
Arie Moolenaar, Frans Rozemond
(DMO) en Agnes Stekelenburg

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar:
preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
De Haven: Wilma Wolswinkel
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaïkerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Harmen van Doorn
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Utrecht West:
Henno Willering
Tuindorperkerk: Jan Verkerk
Zuilen (Oranjekapel) Annemieke
Schoor (Bethelkerk) Tineke Zijlstra.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning,
berichten negen dagen voor
verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in
de Stad vragen wij per adres een
bijdrage van 30 euro per jaar in de
productie- en verzendkosten. Elk jaar
ontvangt u in september een accept-
giro om de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien
dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl.

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
NL37INGB0000766042

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®,
Gorinchem
www.narratio.nl